

ÅRSRAPPORT 2004

STYRETS ÅRSBERETNING

Styret for Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider ble etablert fra 1. januar 2004, og har med dette gjennomført sitt første år som styrende organ for virksomheten. Det har vært mange interessante og utfordrende oppgaver, og mye å sette seg inn i og ta stilling til. Samarbeidet med virksomheten har fungert meget bra.

Hovedmålet, *Nidaros domkirke og Erkebisppegården skal bevares, utvikles og formidles som levende kulturminner og kirkelige byggverk*, og de tilhørende resultatkrav som departementet stiller i sitt tildelingsbrev, er omfattende oppgaver som setter store krav til kompetanse og ressurser. Styret er tilfreds med at de fleste planlagte tiltak er gjennomført, men uttrykker bekymring for at det ikke er mulig å nå prioriterte mål innenfor de tilgjengelige ressurser.

Arbeidene med restaureringen av Nidaros domkirke går etter planen, selv om andre oppgaver som virksomheten må ivareta, har gått ut over fremdriften. Noen av oppgavene krever store økonomiske ressurser og styret vil spesielt nevne utskifting av de tekniske anleggene i Nidaros domkirke. Styret er bekymret for at manglende økonomiske rammer gjør at prosjektet må utsettes, og føre til at dagens forskrifter ikke kan oppfylles og kravene til helse, miljø og sikkerhet ikke blir godt nok ivaretatt.

Styret merker seg videre at behovet for kleberstein fortsatt ikke har funnet sin løsning, i og med at det i 2004 ikke er funnet rom for å gjennomføre leting etter ny klebersteinforekomst. Det gjenstår også prioriterte oppgaver som brannsikring og sprinkling av tverrskipene i Nidaros domkirke.

Etablering av lokal lønnspolitikk er ikke fullført som planlagt og er en av de oppgavene som bør prioriteres inneværende år. Styret fremholder videre at det bør jobbes kontinuerlig med utvikling av resultatindikatorer for å få til et godt resultatorientert styringssystem, slik departementet fremholder i tildelingsbrevet.

Det er grunn til å glede seg over bevilgninger til ny permanent utstilling av riksregaliene med tilhørende jubileumsutstilling i forbindelse med kroningsjubileet i 2006 i Erkebisppegården, og midler til besøksenteret på Vestfrontplassen.

Styret godkjenner årsrapporten for 2004 og viser til virksomhetens egen beskrivelse av situasjonen og rapportering om måloppnåelse og resultat i den følgende rapport.

Trondheim, februar 2004

INNHOOLD

1	Innledning og sammendrag	4
1.1	Ansvar og mål	4
1.2	Prioriterte oppgaver og satsningsområder	4
1.3	Organisasjon	6
1.4	Økonomi	6
2	Vedlikehold av Nidaros domkirke og Erkebispegården	7
2.1	Restaureringsplanen	7
2.1.1	Utskifting av tekniske anlegg i Nidaros domkirke	7
2.1.2	Restaurering av koret på Nidaros domkirke	7
2.1.3	Tetting av lekkasjer	9
2.1.4	Oppmåling og tegning	9
2.1.5	Klebersteinproblematikken	9
2.1.6	Stabilitet	9
2.1.7	Vestfronttårnene	10
2.2	Erkebispegården	10
2.2.1	Hvelvrom	10
2.3	Tilgjengeliggjøring av historisk arkiv	11
2.4	Forvaltning, drift og vedlikehold	12
2.5	Brannsikring	14
3	Formidling	15
3.1	Formidlingstjenesten	15
3.2	Besøkstall	16
3.3	Omvisningstilbudet	16
3.4	Utstillinger	18
3.4.1	Museet Erkebispegården	18
3.4.2	Riksregaliene – ny utstilling i Erkebispegården	18
3.5	Utleie	20
3.5.1	Representasjonslokalene	20
3.5.2	Øysteinsalen	20
3.5.3	Borggården	20
3.6	Forlaget	21
3.7	Butikk	22
4	Kompetansesenter	23
4.1	Kompetansesenter	23
4.2	Samarbeid med fagmiljø	23
4.3	Eksterne oppdrag	24
4.4	Opplæring og kompetanseutvikling	27
4.4.1	Intern opplæringsplan for restaureringsassistenter	27
4.4.2	Kurs og seminar	27
4.4.3	Konferanser og studiereiser	28
4.4.4	Vitenskapelig produksjon	29
5	Økonomi	30
5.1	Hovedtall 2004	31
5.2	Ressursbruk	32
5.3	Inntekter	33
5.4	Budsjettutvikling 2002 - 2005	34
6	Organisasjon	35
6.1	Organisasjonsplan	35
6.1.1	Ansatte	35
6.2	Likestilling	36
6.3	Organisasjonsutviklingsprosjektet	37
6.4	Nytt organisasjonskart	38
7	Helse, miljø og sikkerhet	39
7.1	HMS-arbeid	39
7.2	Sykefravær	39
7.3	Grønn stat	40

1 Innledning og sammendrag

1.1 Ansvar og mål

Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider (NDR) er et statlig forvaltningsorgan med hovedoppgave å forvalte Nidaros domkirke og Erkebispegården slik at disse bevares, utvikles og formidles som levende kulturminner og kirkelige byggverk. Forvaltningen skal foregå i samarbeid med brukerne, de berørte kirkelige instanser og antikvariske myndigheter. Vedtekter for virksomheten ble fastsatt av Kultur- og kirke departementet som er overordnet departement, 1. mars 2003. Departementet oppnevnte styre for NDR fra 1. januar 2004.

Vedtektene danner grunnlaget for styrets ansvar og oppgaver i tillegg til de mål og krav som fastsettes av Kultur- og kirke departementet i tildelingsbrev eller i særskilt skriv.

I tildelingsbrevet for 2004 gjelder følgende hovedmål:

Hovedmål

Nidaros domkirke og Erkebispegården skal bevares, utvikles og formidles som levende kulturminner og kirkelige byggverk.

Resultatmål

- 1) Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider skal ivareta hovedmålet gjennom et planmessig vedlikehold av Nidarosdomen og Erkebispegården, basert på forskning og anerkjente konserveringsmetoder, og gjennom en effektiv organisasjon med høy faglig kompetanse.
- 2) Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider skal forestå formidling av bygningenes historie.
- 3) Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider skal videreutvikles som et nasjonalt kompetansesenter for restaurering av verneverdige bygninger stein.

1.2 Prioriterte oppgaver og satsningsområder

Til grunn for det planmessige vedlikeholdet på kirken ligger *Restaureringsplan for Nidarosdomen 1999-2019*. Planen har vært fortløpende evaluert og rekkefølgen av oppgavene tilpasset situasjonen. Oppgavene har dessuten vært mer omfattende enn en kunne forutse i 1998, og vil som følge av dette revideres i løpet av 2005.

Utskifting av de tekniske anleggene i Nidaros Domkirke er det restaureringsprosjektet som i dag krever mest økonomiske ressurser, med kostnadskreven oppgaver og behov for ekstern arbeidskraft. Påløpte kostnader i 2004 var kr. 6 451 000, en overskridelse på 7,9 % i forhold til budsjett. Overskridelsen skyldes at det var nødvendig med mer omfattende utskifting av det gamle varmeanlegget og ytterligere behov for faglige eksterne vurderinger underveis i utføringsfasen. Elektroprosjektet er videreført og installasjon av nytt varmeanlegg er nå fullført. Varmeanlegget er koblet til fjernvarmenettet, noe som vil gi en mer stabil driftssituasjon. Det gjenstår arbeid med å skifte ut radiatorer og rør fra gulvet i kirkerommet og videre opp i etasjene. Anlegget er opp til 65 år gammelt og fyller ikke kravene til de forskriftene som gjelder i dag.

Restaureringsarbeidene på korets søndre fasade fortsatte etter planen i 2004. Det ble benyttet 1.600 dagsverk mot 2.100 året før. Rutiner og arbeidsmetoder for restaurering av fasaden begynner etter hvert å bli gode. Det må allikevel aksepteres at en restaurering av dette omfanget krever store håndverksmessige ressurser. Håndverkere og rådgivere i verkstedet

utførte oppgaver knyttet til de to nye store prosjektene med nytt besøksenter og riksregalieutstillingen i Erkebispegården, noe som nødvendig gjorde en omprioritering av oppgavene.

NDR har en betydelig samling gjenstander, både stein, gips og glassmalerier som er lagret på Dora. Det ble igangsatt et tverrfaglig prosjekt med katalogisering av stein og gips i 2004, ca. 1.000 timeverk. Gipssamlingen ble ferdig katalogisert før årsskiftet. Tegningssamlingen som består av tegninger helt fra restaureringen startet på slutten av 1800-tallet, er etter flere års arbeid endelig ordnet. Totalt er det brukt nærmere 2 årsverk i prosjektet, hvorav ca. 0,6 årsverk i 2004. De fleste gamle foto er ordnet og en del er digitalisert. Materialet er nå oppbevart på en forskriftsmessig måte som det er enkelt å finne frem i.

Arbeidet med planer for ny utstilling av riksregaliene ble utarbeidet i et forprosjekt våren 2004. Dette førte til at det i revidert statsbudsjett ble bevilget totalt 25,5 millioner kroner for en ny permanent utstilling ferdigstilt til kroningsjubileet i 2006, sammen med en temporær jubileumsutstilling. Til å lede dette prosjektet ble det engasjert inn en arkitekt og en kunsthistoriker. I siste halvdel av året ble det blant annet jobbet med å sette i stand lokalene bygningsmessig, hvor NDRs egne ansatte utførte konservering av hvelvkonstruksjonene, 2.256 timeverk.

Persontellingssystemet i Nidaros domkirke var delvis ute av drift i 2004. Ut fra omsetningstallene ser det allikevel ut til at besøkstallet i domkirken holder seg stabilt i overkant av 400.000. Av dette er nærmere 15.000 besøk fra hurtigruten og ca. 6.000 fra cruisebåter. Museet Erkebispegården hadde et besøk på 57.724 en økning på 15 %.

De siste årene har en prioritert oppgave vært å utvikle et bedre formidlingstilbud for barn. Andre del av det dramabaserte tilbudet, *Katedralskolen i Kristkirken* ble ferdig utviklet i løpet av våren. Dette innebærer at det nå finnes et spennende tilbud for barn som er kalt *Middelalderliv*, hvor også *Bygg en katedral* inngår som en del. Besøket i 2004 var 1.579 og inngikk som del i Den Kulturelle skolesekken.

Representasjonslokalene i Nordfløyen i Erkebispegården hadde en nedgang i forhold til siste år, 39 mot 50 i 2003. Øysteinsalen og utendørsarrangement i Borggården hadde en økning, med henholdsvis 44 mot 37 og 25 mot 11 året før. Olavsfestdagene er det største arrangementet og setter naturlig nok stort preg på området NDR forvalter. Det er en fin anledning for NDR å profilere seg og det tas sikte på fortsatt utvikle dette samarbeidet. Omsetningen i butikken har gått noe ned de siste årene, og lå i 2004 på kr. 2 203 000.

I forbindelse med at NDR skal være et nasjonalt kompetansesenter for restaurering av verneverdige bygninger i stein utføres eksterne oppdrag. I 2004 utgjorde dette 6 % av verkstedets totale oppgaver. Oppdragene gjelder både håndverks- og rådgivningskompetanse. Det største enkeltoppdraget var produksjon og montering av nytt kirkegårdsgjerde rundt Domkirkegården. Forespørsler om rådgivning i forbindelse med istandsetting av kirker rundt om i landet er økende, noe som også utløser etterspørsel etter våre håndverkere.

Det er viktig å opprettholde et høyt kompetansenivå fremover, gjennom faglig opplæring og utvikling. Det er i dag ikke stor nok kapasitet til å utføre arbeidskrevende eksterne oppdrag og det er en vanskelig avveining i forhold til alle oppgavene vi har i vår egen bygningsmasse.

1.3 Organisasjon

Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider fikk eget styre i 2004. Dette stiller nye krav til rapportering og saksutredning for virksomheten. Samarbeidet med styret har vært meget bra og begge parter har hatt et lærerikt år med å bli kjent med hverandre og tilpasse seg den nye styringsformen. Det ble avholdt 4 styremøter i løpet av året.

For å kunne oppfylle kravene om en effektiv organisasjon med høy faglig kompetanse ble det i 2003 igangsatt en organisasjonsprosess sammen med eksterne konsulenter for å se på strategiutvikling, organisatorisk plassering av funksjoner, ansvar og delegasjon. Prosessen fortsatte i 2004 med utarbeidelse av strategi og ny organisasjonsplan. Styret og tillitsvalgte har vært involvert i hele prosessen, sammen med alle ansatte. Den nye organisasjonen vil få to nye avdelinger, Avdeling for kulturminneforvaltning og Avdeling for formidling. Iverksetting av ny organisasjonsplan vil skje i 2005.

Lederstillingen i Museums- og forskningsavdelingen har vært ubesatt hele året. Administrasjonssjefen har sammen med økonomisjefen fungert som leder for avdelingen, i tillegg til at disse to har ivaretatt sine ordinære oppgaver og ansvarsfelt.

1.4 Økonomi

Den økonomiske situasjonen preges av at over 80 % av tildelte driftsmidler er bundet opp i lønn, drift- og vedlikeholdsutgifter for bygningsmasse og transportmidler og til fellesutgifter. De resterende 20 %, ca. 6 mill. kroner, skal dekke drift av verkstedene, videreføring av restaureringsplanen og til å opprettholde formidlingstilbudene i Nidaros domkirke og Museet Erkebispegården samt butikkdrift med varelagerhold.

I 2004 ble arbeidene med utskiftingen av det elektriske anlegget i Nidaros domkirke gitt høy prioritet og i underkant av 6 mill. kroner ble avsatt til dette arbeidet. For å gjennomføre dette ble de økonomiske rammene for den øvrige virksomheten lagt på et minimum, det ble det satt inn ressurser for å øke inntektene og det ble budsjettert med et merforbruk på 1,349 mill. kroner. Merforbruket skulle innspares i de tre påfølgende budsjettermin.

Ved slutten av året kunne det konkluderes med at merinntekter og refusjoner ble på til sammen 3,27 mill. kroner, 1 mill. kroner over budsjett, og resultatet ved årets slutt ble et merforbruk på kr. 362 000.

Resultatrapport

2 Vedlikehold av Nidaros domkirke og Erkebispegården

Resultatmål 1

Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider skal ivareta hovedmålet gjennom et planmessig vedlikehold av Nidarosdomen og Erkebispegården, basert på forskning og anerkjente konserveringsmetoder, og gjennom en effektiv organisasjon med høy faglig kompetanse.

2.1 Restaureringsplanen

2.1.1 Utskifting av tekniske anlegg i Nidaros domkirke

I 2004 nådde elektroprosjektet de mål som var satt i forhold til planlagte arbeider. Det var mange utfordringer underveis i løpet av året, men alle involverte og berørte viste stor forståelse for det arbeidet som pågikk. Dette bidro til en gjennomføring som NDR har grunn til å være godt fornøyd med. Kort oppsummert er dette fullført:

- o Nidarosdomen er tilkoblet TEV sitt fjernvarmenett.
- o Bygningsmessig er de tekniske rom under bakken ferdigstilt med unntak av mindre justeringer som må gjøres når de tekniske installasjonene skal på plass.
- o Ny trafo for 400 volt er montert.
- o Fremføringstraseer for elektroinstallasjoner i kjelleren er etablert.
- o Reetablering av gulv i kjeller er igangsatt.
- o Gammelt elektrisk anlegg er kartlagt.

Verkstedet har selv bidratt med ulike oppgaver inn i mot prosjektet. Dette er meiseloppgaver, murerarbeider, og legging av nye gulv etter utmeisling av eksisterende gulv. Ved gravingen for de nye tekniske rom under bakken ved kirkens nordside ble de gamle fundamentene mot kapittelhuset avdekket. Disse er tegnet inn og nivellert i forbindelse med geotekniske vurderinger.

Kostnadene i forbindelse med elektroprosjektet ble på til sammen 6 451 000 i 2004. En overskridelse på 7,9% i forhold til å budsjettet som var på kr. 5 981 000. Overforbruket skyldes i hovedsak uforutsette kostnader knyttet til etablering av nytt varmeanlegg. Det ble nødvendig med mer utskifting av det gamle for å sikre en stabil driftssituasjon i forhold til oppvarming. Det påløp også merkostnader i forhold til kjøp av rådgivningstjenester som en konsekvens av flere forhold som måtte vurderes nærmere underveis i utføringsfasen.

Det vil bli vurdert alternative planer for det videre arbeid, men så langt er vi sikre på at det bør foreligge finansiering av hele prosjektet før man kan begynne å fase ut gammelt anlegg med nytt anlegg. Årsaken er at tilstanden til det gamle er så dårlig at man ikke kan garantere en stabil driftssituasjon når arbeidet startes. Det er ikke forsvarlig å ha lange perioder hvor reservestrømsaggregatet ikke er tilkoblet, og kan forsyne de publikumsarealer som brukes til enhver tid med strøm ved et eventuelt strømprudd.

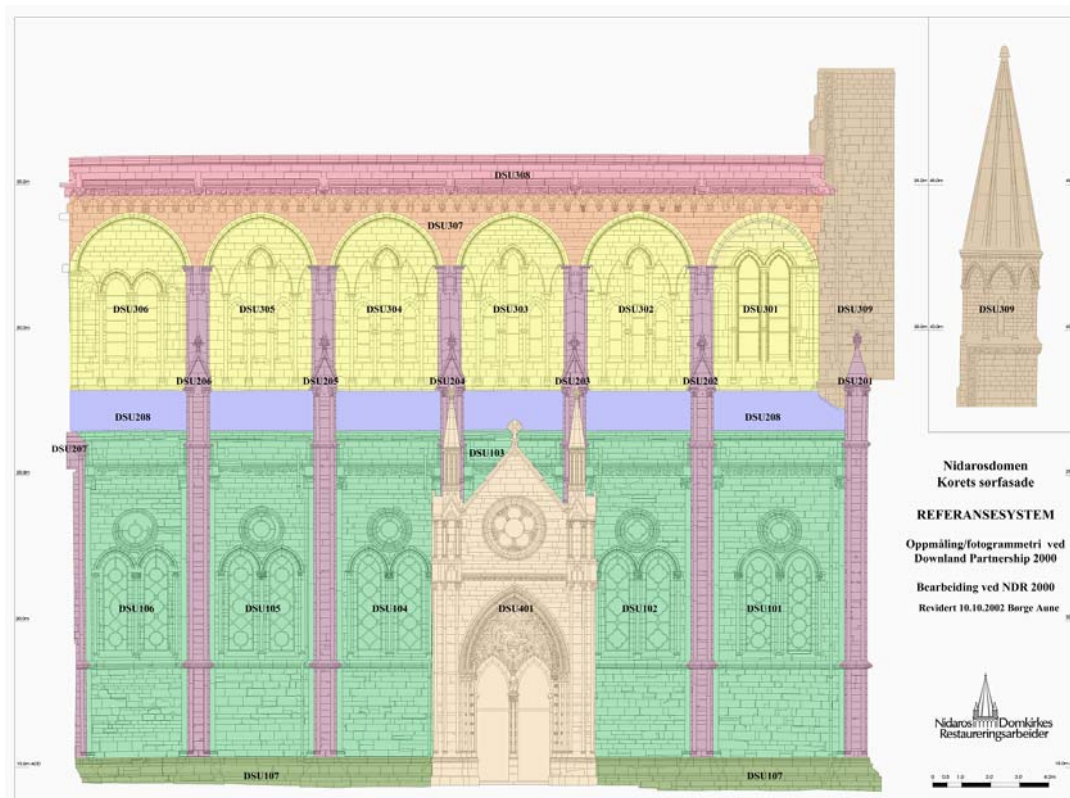
2.1.2 Restaurering av koret på Nidaros domkirke

Også i 2004 var restaureringen av korets søndre fasade det største enkeltprosjektet for verkstedet. Selv om det har gått med mer ressurser enn opprinnelig planlagt på andre

prosjekter er en rekke oppgaver utført på korets søndre fasade. I 2003 ble 2.100 dagsverk brukt til restaurering av koret. I 2004 ble ca. 1.600 brukt til restaureringen på korets søndre fasade.

Følgende arbeider ble utført på koret i 2004:

- o Østre del av parapeten (DSU 308) ble gjenoppmurt etter demontering.
- o Steinutskiftingen i feltene DSU 303 og 304 er bortimot ferdig.
- o Strebepilarer/buer DSU 202 og 204 med muren mot den er restaurert.
- o Likeså er glassmaleriene i sin helhet restaurert i korets midtskip. (DSU 301 tom 306) De ferdig restaurerte glassmaleriene er ikke montert inn igjen der hvor steinutskiftingen ikke er ferdigstilt.

Steinutskifting i overgangen mellom DSU 203 og 303 under arbeid.

Det er utarbeidet beskrivelser til murerarbeidet på korets sørside for å kvalitetssikre murerarbeidet.

2.1.3 Tetting av lekkasjer

Det ble i 2004 ikke mulig å gjennomføre store tiltak i forhold til lekkasjer på grunn av omprioriteringer i budsjettet. Situasjonen i forhold til lekkasjer og nødvendige tiltak er uendret. Når det blir ressurser tilgjengelig må arbeidet igangsettes. Strakstiltak blir prioritert, og gjennomført når behovet oppstår.

2.1.4 Oppmåling og tegning

Det arbeides med å korrigere de fotogrammetriske tegningene over sørfasaden av koret. For å tilpasse tegningene til NDRs dokumentasjonssystem lages steindelingskart og topografi i tegningene, og hver stein nummereres. Til nå er hele øvre vegg (klerestorieveggen) bearbeidet på denne måten. Snitt gjennom øvre del av murverket (ved parapetet) på søndre korfasade er utført og her er deler av murverket blitt demontert og man har dermed fått innsyn i strukturen i murkjernen.

2.1.5 Klebersteinproblematikken

NDR har fortsatt ikke et godt nok utvalg av kleberstein for å løse oppgavene tilfredsstillende. Vi har pr. dags dato en god "allround" stein som kjøpes fra Målselv i Troms. Men fortsatt mangler NDR egnet stein for hugging av skulptur/ornamentikk, samt stein til bruk på sterkt eksponerte flater.

Som den steinbedriften NDR skal være er det en utfordring å finne steinbrudd med stein av ønsket kvalitet. De antikvariske hensyn som må taes i det gamle bruddet på Kvikne gjør at dette må avvikles. I 2004 ble det ikke gjennomført leting etter en ny klebersteinforekomst. Arbeidet vil bli gjenoptatt når det ressurser til det.

2.1.6 Stabilitet

NDR har samarbeidet med ingeniør Tonny Jespersen i København for å håndtere de statiske problemstillinger i Nidaros domkirke og Erkebispesgården. Det er tidligere utført etterberegninger av trykklinjer, og senere vindkraftens og steindemonteringsens virkning på stabiliteten i kirkens kor. Konklusjonen på de sistnevnte beregningene var at det for å bedre

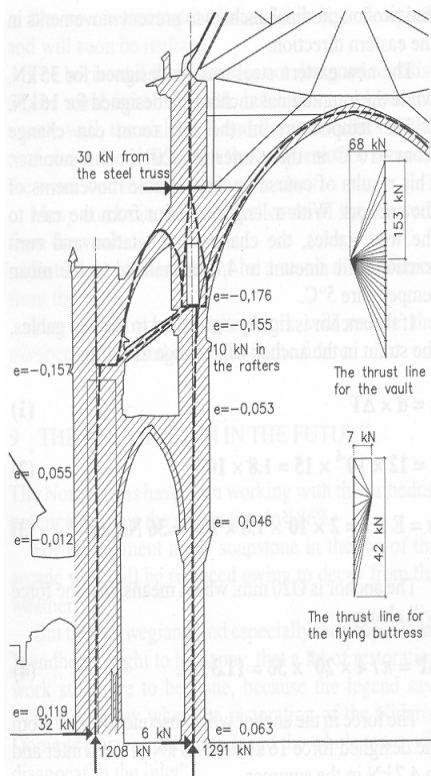

Figure 9. The thrust line in the arcade wall and the pier.

bygningens stabilitet overfor vind bør monteres et horisontalt fagverk ved murkronen. NDR har arbeidet med å følge opp prosjekteringen av dette fagverket overfor ingeniør, Riksantikvar og produsent.

Fagverket spenner over hele loftsplanet, og dette rommet har allerede en god del andre installasjoner. Å finne den beste tilpassingen i selve bygningen og til de allerede etablerte installasjoner, samt å vurdere konsekvensene av ulike løsninger, har vært en omfattende prosess. Fagverket var planlagt montert i 2004, men måtte utsettes av budsjettmessige grunner.

Det var en hyggelig nyhet for oss da det horisontale fagverket ble antatt som et tema for den internasjonale statikkonferansen Structural Analysis of Historical Constructions i Padova november 2004. Der presenterte vi korets bygningshistorie og de faglige problemstillingene.

2.1.7 Vestfronttårnene

Det er utarbeidet en tilstandsrapport for søndre vestfronttårn hvor behovet for videre arbeid er vurdert. I forbindelse med det pågående prosjektet med tilstandsvurdering av Vestfronttårnene er det nødvendig å ha en så god oversikt som mulig over byggeprosess og materialer. Byggedagbøker, møteprotokoller, korrespondanse og tegninger er systematisk gjennomgått og det er forfattet en bygningshistorisk rapport. I forbindelse med utredning av tårnenes tilstand er det utarbeidet nødvendig tegningsgrunnlag for å utføre kartlegging.

2.2 Erkebisppegården

2.2.1 Hvelvrom

I forbindelse med istandsettelsen av hvelvrommene i Lavetthuset til kroningsjubileet i 2006 har NDR utført konsulentarbeid i forhold til kartlegging, vurdering av tilstand til murverk, og utarbeidelse av arbeidsgrunnlag for deler av arbeidene. Vi har utført fjerning av kalk og maling fra veggene, og meislet opp betonggulvene for å blottlegge underliggende lag. Eksternt firma ble fulgt opp i forbindelse med første fase av fjerning av kalk hvor høytrykkssøyler ble brukt.

I forbindelse med at tekniske føringer skal legges under det nye gulvet i hvelvrommene, må grunnen senkes for å få tilstrekkelig plass. Statikken må vurderes, og oppmålinger for beregningene er utført.

2.3 Tilgjengeliggjøring av historisk arkiv

Fotosamling

Etter at vi det var en del problemer med tilvekstkatalogen i FileMaker (databaseprogram), har vi med god hjelp fra IT-avdelingen i Opplysningsvesenets Fond (OVF) gjort data tilgjengelig i databaseprogrammet Progress på OVF-nett. NDR er tilknyttet OVF-nett i et samarbeide med kirkeavdelingen i departementet, sammen med landets bispedømmekontor. Det er nå mulig å koble bilder med motivtekst til tilvekstkatalogen på OVF-nett.

De fleste gamle og unummererte foto er nå ordnet. Til sammen er 4.400 foto registrert som tilvekst og omtrent 1.200 eldre foto er digitalisert og mesteparten er prosjektbasert skanning for å gjøre motivene elektronisk tilgjengelig. En del skanning er også gjort på forespørsel.

Tegningssamling

I løpet av 2004 ble arbeidet med å rydde og ordne tegningssamlingen avsluttet. Arbeidet har vært svært omfattende og har pågått over flere år. Alle unummererte tegninger er nå nummerert og lagt på plass. Tegningssamlingen inneholder til sammen 7.455 tegninger både fra egne og eksterne bygninger. Materialet er foreløpig lagret i låsbare containere som er tilpasset bruken.

Det er også gjennomført et lite prosjekt for å gjøre tegninger elektronisk tilgjengelig. Alle tegninger (og foto) om emnet *tak-konstruksjoner* på Nidarosdomen ble avfotografert av en hovedfagsstudent på arkitektstudiet ved NTNU, som benyttet dette i en oppgave.

Publikum

Det har vært stor økning i bruk av tid til publikumstjenester. I arkivet er det benyttet 85 timeverk på å hjelpe brukere med å finne fram og digitalisere. Alle forespørsler til arkivet, både interne og eksterne, registreres nå som publikumstjeneste. Et mer tilgjengelig arkiv gir nye utfordringer i å svare på detaljspørsmål og finne enkeltopplysninger. Dette vil si at problemstillinger som tidligere ikke var mulig å svare på, i dag gir utfordringer for gjenfinningssystemet vårt. Publikumstjeneste eller *arkivservice* vil nok øke mest i tidsbruken fremover.

Tre store interne prosjekt (Regalieprosjektet, Tilstandsundersøkelse av Vestfronttårnene og det nye Vestfrontbygget) og flere mindre hasteoppdrag med stor egeninteresse har krevd riktig prioritering av tid. Tre til dels store vitenskapelige prosjekt har også fått hjelp i tillegg til de mer vanlige forespørsler fra publikum.

Mange etterspør foto fra vår samling og i 2004 var det 129 bilder for eksterne utlån. Det er ofte tidkrevende å finne frem motivene og i gjennomsnitt går det med ca. 1 time pr. bilde.

Arkivordning

Materialet etter Gerhard Fisher, som har stått for bygningsarkeologiske undersøkelser i Nidarosdomen og Erkebispegården fra årene 1939-1974, er ordnet ferdig (3 hyllemeter). Materialet inneholder store serier av foto og tegninger som er omemballert i syrefri emballasje. Materialet var kaotisk og tok lang tid å ordne. Blant annet er det fotografert og gjort omfattende kopiering av tegninger som er samlet i *Arkeologisk samling*. Denne samlingen er gått i oppløsning i tider hvor det har vært dårlig vedlikehold, men katalogen fins. Den papirbaserte samlingen bør tilbakeføres til opprinnelig ordning så langt det lar seg gjøre. Uansett vil det med tiden bli mulig å rekonstruere samlingen virtuelt. De kopierte fotoene til

Arkeologisk samling er skilt ut fra 1869-samlingen, men der kopien ikke finnes er fotoet skannet, i alt er 150 foto digitalisert.

Det er ønske om å komplettere materialet med tilfang fra Riksantikvaren sitt Fisher-materiale. Alle dagbøkene for Erkebispegården og noen få tegninger er kopiert og arkivert dette året, mens det meste av tegningene og dagbøkene for Nidarosdomen står igjen.

I løpet av året ble det også ryddet og gjennomført kassasjon i regnskapsarkivet.

Annet

Tidligere domkirkearkitekt Christies (1873-1906) halvårsrapporter er digitalisert og klargjort for trykking. Det ble igangsatt et samarbeidsprosjekt med Nidaros domkirkes menighet om registrering av inventar i kirken.

Tilpasset registreringsskjema i dataprogrammet Fotostation for *Referansesystem for Nidarosdomen* og for registrering av stein i lagerlokalene på Dora. Katalogisering av gipssamlingen ble avsluttet, mens det gjenstår fortsatt noe arbeid med å katalogisere steinen. Dette er et tverrfaglig prosjekt hvor arkitekt, arkeolog og konservator samarbeider med håndverkere. 800 steiner fra Nidarosdomens steinsamling er flyttet fra domkirkegården og nykatalogisert.

Saksarkiv

Dokument/saksproduksjon 2004 (antall):

Dokument	1 395
Saker	161

2.4 Forvaltning, drift og vedlikehold

Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider har forvaltningsansvar for et areal på ca. 36.300 m² med bygninger på i alt ca. 15.760 m² som fordeler seg på følgende anlegg:

Henv	Anlegg	Grunnareal m²	Gulvareal m²
1	Nidaros domkirke		2.500
2	Erkebispegården, omkringliggende områder	26.900	9.520
3	Bispegt. 5		650
4	Bispegt. 11	5.300	2.500
5	Schirmersgt. 3A	1.460	490
6	Kjøpmannsgt. 1C	360	100
	Totalt	36.300	15.760

I tillegg til forvaltningsansvaret leverer NDR vaktmestertjenester til leietakere og menigheten. Driftsavtalen med Kirkelig fellestråd/Nidaros domkirkes menighet om daglig drift av Nidaros domkirke knyttet til deres driftsansvar videreføres.

Driftsenheten har i dette året vært involvert i prosjektene: Vestfrontbygget (oppføring av nytt besøksenter), elektroprosjektet i kirken og ny riksregalieutstilling i Lavetthuset.

Det er i 2004 ferdigstilt vann og avløp i Kjøpmannsgt.1C. Dette er gjort i samarbeid med Forsvarsbygg.

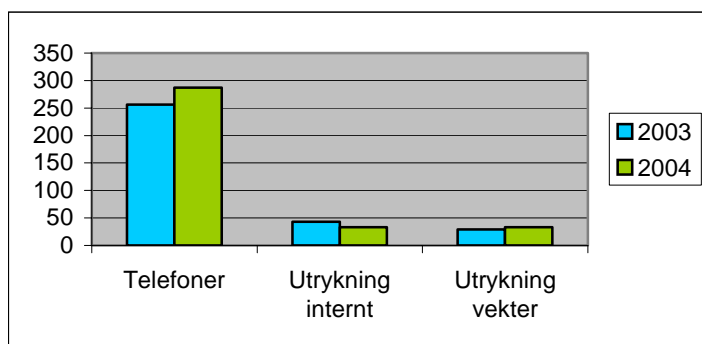
Sikringstiltak

Etter at vi opplevde to innbrudd i våre kontorlokaler i Artilleribygget i Erkebispegården ble det montert innbruddalarm i bygningen.

Driftsvakt

Når det gjelder de tekniske installasjonene i bygningsmassen er det en stabil driftssituasjon for de nyere anleggene i Erkebispegården og Bispegt. 11. Antallet utrykninger for vektere og personell tilknyttet den interne vaktordningen er noe stigende fra 2003, men fortsatt på et akseptabelt nivå i forhold til all aktivitet som foregår i våre bygg.

ANTALL TELEFONER OG UTRYKNINGER

Oversikten omfatter alle henvendelser og utrykninger utenom arbeidstid.

Det arbeides kontinuerlig med å forbedre rutiner og sette inn nye tiltak som skal redusere behovet for at personell må rykke ut på grunn av uforutsette hendelser.

Snekkerverksted

Snekkerverkstedet tar seg av mindre ombygging og løpende vedlikehold i NDR sin bygningsmasse som krever den type kompetanse.

For 2004 har følgende oppgaver vært prioritert.

- o Omlegging av taket på vestfløyen til Lavetthuset i Erkebispegården.
- o Reparasjon av tak i gang og garderobe i restaurant Grenaderen (vannskade).
- o Kopi av inngangsdør Schirmersgt. 3 A (sørsiden).
- o Riving av 3 seksjoner i gammelverkstedet som skal settes opp igjen i nybygg.
- o Bygging av tak utvendig Vesthus Erkebispegården (Regalieprosjektet).
- o Golv i kjeller Nidaros domkirke (ikke ferdig).
- o Løpende vedlikeholdsoppgaver.

2.5 Brannsikring

I 2004 ble det i forbindelse med elektroprosjektet gjennomført en grundig kartlegging av det elektriske anlegget i Nidaros domkirke. Kartleggingen ble gjennomført for å få full oversikt over installasjonene i forbindelse med omlegging til nytt 400 volt anlegg. Det ble avdekket at deler av anlegget som har 230 volt måtte sikres omgående på grunn av brann og berøringsfare. Dette arbeidet er igangsatt, og man forutsetter å kunne holde anlegget i normal drift dersom det ikke skjer noe uforutsett.

I den øvrige bygningsmasse er det utført normal kontroll og oppfølging.

I 2003 ble det planlagt sprinkling av tverrskipene i Nidaros domkirke og sprinkling av Schirmersgt. 3 A. Dette er utsatt og vil bli gjennomført når det er ressurser til det.

3 Formidling

Resultatmål 2

Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider skal forestå formidling av bygningenes historie.

3.1 Formidlingstjenesten

Nidaros domkirke og Erkebispegården har et årlig besøk på over 400.000 personer. Besøket i kirken har siden 1993 vært registrert gjennom et fotocellebasert persontellingssystem, men sist høst måtte det konkluderes med at dette systemet ikke lenger kunne benyttes på grunn av unøyaktighet. Utredning av helautomatisk web-basert persontellingssystem er igangsatt.

Publikumsmottaket krever store personellmessige ressurser. Hvert år tilsettes guider som gir omvisninger og verter som ivaretar arbeidsområder som butikk- og billettsalg og annet vakthold. I 2004 har det også vært behov for noen til dramabasert formidling. Heldigvis er det mange som ønsker å komme tilbake for å jobbe året etter, men det er også behov for nyrekruttering

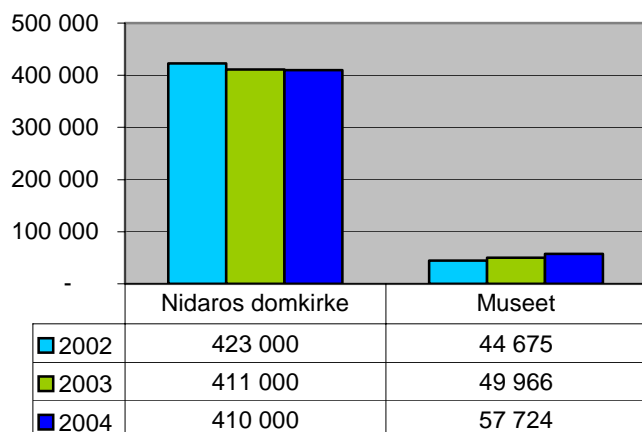
Høsten 2003 ble 15 studiepoengsemnet "Nidaroskirken og Nidarosdomen – den norske middelalderkirken i norsk, norrøn og europeisk kontekst" igangsatt ved universitetet i Trondheim, NTNU. Deltakerne fikk tilbud om å følge et praktisk oppfølgingskurs for å kvalifisere seg som guide ved Nidarosdomen og Erkebispegården. Guidekurset besto av 49,5 undervisningstimer, og ble avsluttet med en praktisk eksamen i guiding. 11 kandidater gikk opp til eksamen, hvorav 7 ble godkjent. En evaluering av kurset internt i NDR konkluderte med at vi gjerne vil forsette samarbeidet med NTNU, som trolig vil tilby dette emnet annet hvert høstsemester, noe som passer bra i forhold til vårt behov for å rekruttere nye guider.

Før sommersesongen arrangeres opplæring for alle korttidsansatte. Dette er obligatorisk for alle, både de som har jobbet hos oss tidligere og de nyansatte. Opplegget går over en helg og har en del faste og en del nye tema. Som ledd i kvalitetssikringen ble det i år brukt evalueringsskjema som ga oss nyttige tilbakemeldinger. I tillegg har det vært møter vår og høst med de vinteransatte.

Det nye besøksenteret ved Vestfrontplassen som skal stå ferdig i 2006 vil være med på å høyne kvaliteten og bedre tilbudet til våre besøkende. Mottak av alle besøkende skal skje i dette bygget, med billettsalg, butikksalg, kafé og toaletter. Selve nybygget som Eggen Arkitekter har tegnet, blir finansiert av Opplysningsvesenets Fond og NDR vil betale husleie til fondet. Kostnadene med rivningen av de gamle verkstedbygningene og de arkeologiske utgravningene som NIKU har stått for, er finansiert over statsbudsjettet.

En egen bevilgning over statsbudsjettet har også gjort det mulig å realisere den permanente riksregalieutstillingen i vestfløyen i Erkebispegården. I disse gamle middelalderske lokalene som nå restaureres i Erkebispegården, skal også den spesielle 2006 utstillingen om kroningen i 1906 og de to senere signingene monteres/settes opp. De to store prosjektene skal stå ferdig til åpningen av jubileet 22. juni 2006, innebærer nye store utfordringer for NDR og vil spesielt kreve ekstra innsats for formidlingsavdelingen i tiden fremover.

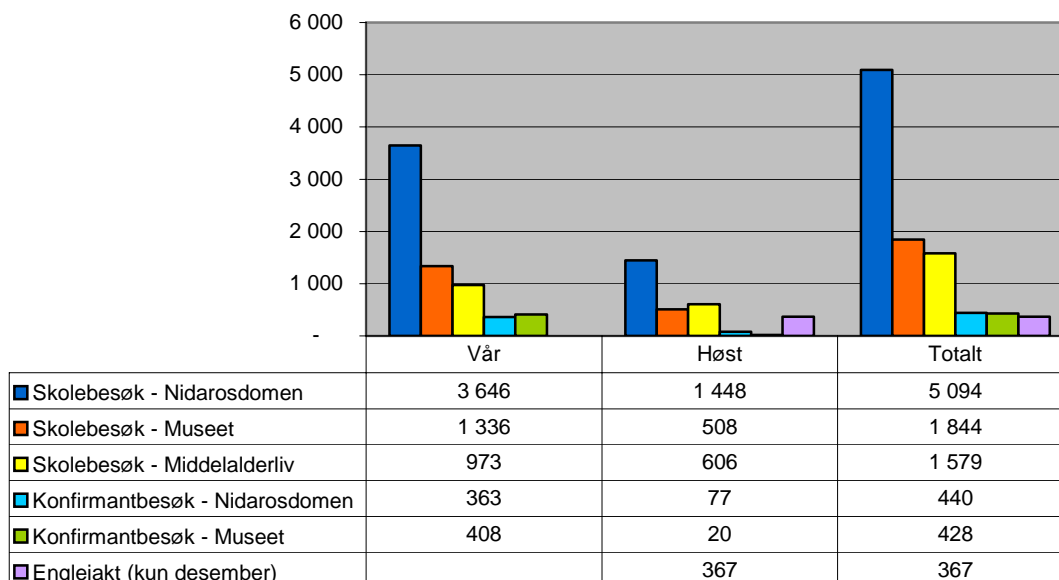
3.2 Besøkstall

Besøkstallet Nidaros domkirke er for årene 2002 og 2003 baserte på persontellingssystem. I 2004 var systemet ut av drift og tallet er basert på omsetning og erfaringstall.

Besøkstallet i Museet er basert på manuelle tellinger.

SKOLEKLASSER OG KONFIRMANTGRUPPER

Besøkstallet i Nidaros domkirke ser ut til å holde seg stabilt, mens Museet Erkebispegården viser en oppgang på 15 %. Museet er dermed et av de mest besøkte museer i Trondheim. Av besøket i Nidarosdomen utgjorde hurtigruten 14.955 mot 12.483 året før, og 7.008 fra cruisebåter.

Det tilbys omvisninger i verkstedene 1 dag i måneden, unntatt sommermånedene. Til sammen 69 barn/skoleelever og 11 voksne har benyttet seg av tilbudet.

Totalt var antall skoleelever, konfirmanter og barnehagebarn i Nidarosdomen og Erkebispegården 9.752 i 2004.

3.3 Omvisningstilbudet

Det tilbys guidede omvisninger hele året. Dette er forhåndsbestilte omvisninger fra turoperatører, skoler/barnehager og andre grupper eller enkeltpersoner. I tillegg tilbys

fellesomvisninger på hovedspråkene norsk, engelsk, tysk og fransk i sommermånedene. De fleste omvisninger foregår i åpningstiden, mens noen få foregår utenom denne tiden.

Når det gjelder bruken av domkirken til formidling samarbeider vi med menigheten. Det gjøres avtaler for de forskjellige sesongene og i tillegg enkeltavtaler. Det kan være at kirken benyttes til konserter hvor øving foregår i vår åpningstid, TV- og filmopptak som krever rigging samt kirkelige handlinger. Samarbeidet fungerer godt. For eksempel hadde vi i år positiv erfaring med Olsokdagen hvor guidene og kirkevaktene jobbet sammen.

Det har tradisjonelt vært tilbud om besøk i Nidaros domkirke for sørgående Hurtigrute, mens nordgående har besøkt Ringve Museum. Høsten 2004 fikk vi en henvendelse fra Hurtigruten om vi også kunne ta imot grupper fra nordgående båter i høysesongen, kombinert med tur ut til Ringve. Gjennom et samarbeid med Ringve Museum, Trondheim Aktivum og Buss-selskapet Gauldal Billag vil det nye tilbudet starte opp sommeren 2005. Dette vil sannsynligvis innebære økt besøk fra denne gruppen.

Hvert år besøker flere store cruiseskip Trondheim. Dette er ofte store grupper som det er en utfordring å ta i mot, både når det gjelder parkering for bussene og kapasiteten inne i kirken.

I 2004 er det fokusert mye på å få til et godt samarbeide med andre aktører innen turistnæringen. Det har vist seg meget positivt både det å bli kjent med hverandre, utveksle erfaringer og etablere samarbeidsprosjekt. Vi tror vi kan gi hverandre et større helhetsperspektiv på hvordan vi tar i mot tilreisende til Trondheim, og ser frem til å videreutvikle samarbeidet.

Det dramabaserte barnetilbudet "Katedralskolen i Kristkirken" og "Bygg en katedral" skiftet navn til fellesbetegnelsen *Middelalderliv*. Det er også i år en produksjon i Den Kulturelle skolesekken, storbymodell Trondheim. Dette er første sesong opplegget kjøres som ett tilbud, hvor elevene deles på de to aktivitetene. Til sammen hadde vi 1.579 elever fra 6. skoletrinn. 80 lærerstudenter har også deltatt på opplegget som del av et samarbeide med Høgskolen i Sør-

Trøndelag (HIST). NRK gjorde TV-opptak fra "Katedralskolen i Kristkirken", som ble et flott innslag på selveste julaften i programmet Norge Rundt.

Eget tilbud for konfirmantgrupper er under utprøving. Dette vil bli utviklet videre i samarbeid med menigheten og eventuelt konfirmantlærere i bispedømmet.

Årets adventstilbud til 1. – 4. skoletrinn og 5-åringer var *Englejakt i Nidarosdomen*. 367 barn besøkte tilbudet og alle barna hang opp hver sin engel i taket på mesaninen i Museet. Bra pressdekning med innslag i Adresseavisen (Nisseposten), Radioadressa og TV-Trøndelag. I tillegg var det søndagsforestillinger i Museet med *Englespor* med Sølvi Ann Fættén og adventskonsert med Trondheim kommunale musikk- og kulturskole.

3.4 Utstillinger

3.4.1 Museet Erkebispegården

Skiftende utstillinger ble ikke prioritert i 2004 pga. manglende ressurser. Det ble i stedet valgt å sette i stand utstillingen ”Gabriel Kielland – skisser til Nidarosdomens glassmalerier”. Utstillingen inneholder fargeskisser laget under hans arbeid med glassmaleriene i årene 1911-1930. Utstillingen ble satt opp i annen etasje i Museet Erkebispegården i mai 2004 og står fremdeles. I en periode hvor utstillingsarbeid i Museet ikke skulle prioriteres, gav den en fin mulighet til å vise frem noen av de unike skattene som finnes i NDRs arkiver.

3.4.2 Riksregaliene – ny utstilling i Erkebispegården

Arbeidet med å utrede mulighetene for en ny lokalisering og utstilling av riksregaliene startet opp i desember 2003. Stortinget hadde samme år gitt NDR en egen bevilgning på 2 mill. kroner til dette formålet. På bakgrunn av dette definerte NDR et seks måneder langt forprosjekt. To personer ble engasjert i perioden 1. desember 2003 til 31. mai 2004. I tillegg ble det kjøpt inn konsulent tjenester. For å kvalitetssikre forprosjektet ble det nedsatt en egen referansegruppe med ni deltakere med ulik fagbakgrunn og som i tillegg representerte sentrale støttespillere.

Forprosjektet hadde som mål å utarbeide en overordnet plan for utstillingsmulighetene av riksregaliene, samt utarbeide en idéskisse for utstillingsbruken i Erkebispegårdens Vestfløy. I tillegg ble det utarbeidet en oversikt over aktuelle utstillingsobjekter for den faste riksregalieutstillingen, foruten at det ble utarbeidet planer for en temporær jubileumsutstilling i 2006 knyttet opp til kroningen i 1906 og signingene i 1958 og 1991.

Forprosjektet ble utarbeidet våren 2004. I løpet av denne perioden utredet prosjektet de utstillingsmessige forhold, behovet for utstillingsmateriell, de bygnings- og sikkerhetsmessige tiltak, foruten at det ble utarbeidet en fremdriftsplan og budsjett for realisering av prosjektet. Fremdriftsplan og budsjett ble oversendt departementet. På bakgrunn av dette vedtok Stortinget å bevilge 25,5 millioner kroner (inkludert de to millionene som allerede var gitt til forprosjektet) for å realisere den permanente riksregalieutstillingen og den temporære jubileumsutstillingen 2006. Dette førte til at prosjektledelsen fikk forlenget sine engasjement.

Før Lavetthuset og Vekthuset kan tas i bruk som lokale for utstilling og oppbevaring av riksregaliene må bygningene konserveres og til dels bygges om i nært samarbeid med Riksantikvaren. Første del av konservering av steinhvelvkonstruksjonene i Vekthuset ble meget profesjonelt utført av NDRs stab i løpet av høsten.

I forprosjektet ble det foreslått å få utført utvendig fuktsikring som tilleggsarbeide.

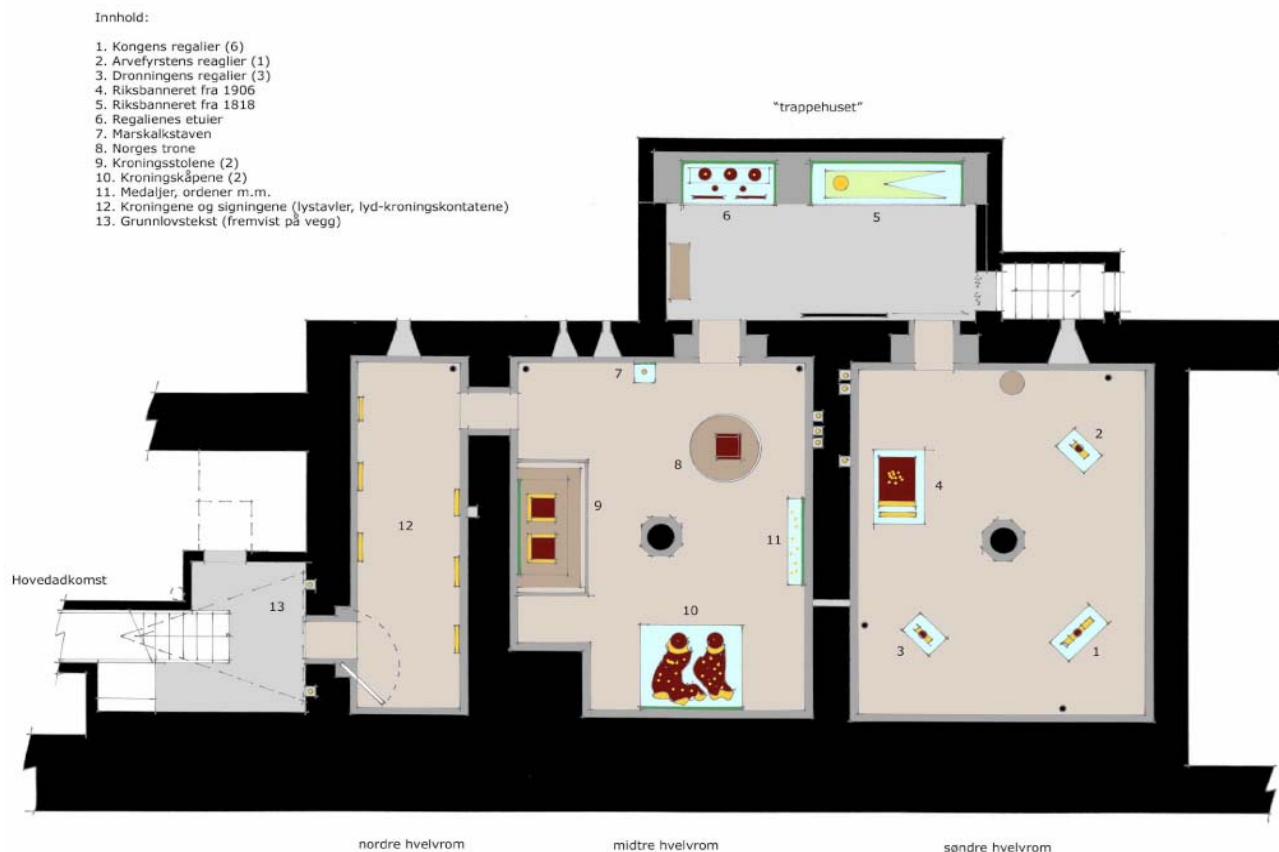
Trond viser frem funn av gravstein under gulv i Søndre Hvelvrom

Etter å ha fått utført meget grundige undersøkelser og rapporter fra både eksterne fagmiljøer og fra NDRs fagstab, ble det klart for prosjektet at det var påkrevd å få kontroll med fuktinnsiget utenfra før en endelig bygningskonservering kunne utføres. Første del av en tretrinns plan ble bestemt igangsatt ved årsskifte 2004-2005.

Den videre detaljprosjekterings innhold har gått som planlagt høsten 2004. Det ble allerede i august 2004 søkt om innlån/langtidsdeponering av en rekke aktuelle gjenstander. For flere av disse gjenstandene er avtalene brakt i orden, mens det gjenstår avklaring for andre. De endelige avklaringene forventes å skje innen medio februar 2005.

For Jubileumsutstillingens vedkommende er arbeidet med å utarbeide et forprosjekt i gang. Også dette arbeidet begynner å ta form, slik at forprosjektet forventes å foreligge i løpet av første kvartal 2005. Også for Jubileumsutstillingens vedkommende er det gjort foreløpige henvendelser om innlån av relevante gjenstander og annet.

Parallelt med dette har det vært arbeidet med kildegrunlaget for begge utstillingene. Dette har vist seg å være et omfattende arbeide da kildetilgangen er stor. Foruten å gi bakgrunnsmateriale til utstillingene så vil dette viktige arbeidet dessuten gi nødvendige opplysninger som kommer den planlagte utstillingskatalogen til gode.

Planskisse av Riksregalieutstillingen

3.5 Utleie

3.5.1 Representasjonslokalene

Representasjonslokalene i Erkebispegårdens Nordfløy sto ferdig til bruk i 1975 og ble i 1987 overført til NDR. I løpet av disse årene har det foregått en kontinuerlig oppbygging av utstyr og utsmykking for å høyne stedets status. I 2004 ble det igangsatt et prosjekt med gjennomgang og utarbeidelse av rutiner, utstyr m.v. Dette vil blant annet danne grunnlaget for supplerings- og fornyelsesbehovet i årene som kommer.

På de 39 arrangementene i Nordfløyen var det rundt 5.900 gjester, mot 6.600 året før. Ved de fleste arrangementene var ordføreren vert og Trondheim kommune opplyser at antall arrangement på kommunal side generelt gikk ned dette året.

3.5.2 Øysteinsalen

Øysteinsalen som ligger i den nye fløyen av Erkebispegården viser i motsetning til representasjonslokalene en økende tendens. Salen benyttes til møter, konferanser, konserter og forestillinger, til sammen 44 arrangement. I tillegg øver to av kirkens kor i salen og i 2004 var det til sammen 61 øvelser.

Salen benyttes også av Olavsfestdagene og i 2004 var det 5 ettermiddager med foredrag og 3 forestillinger om "Snorre, Asbjørn Sælsbane å æ" med Paul Ottar Haga.

3.5.3 Borggården

Olavsfestdagene som arrangeres rundt Olsok (månedskiftet juli/august) hvert år, setter stort preg på området og Borggården spesielt med et yrende folkeliv fra morgen til kveld. NDRs driftspersonale er sterkt involvert med overvåking og hjelp ved rigging, annen bistand og vakthold under arrangementene. Operaen "Eystein av Nidaros" gjentok suksessen fra året før med 4 forestillinger, barneforestillingen "Ronja Røverdatter" ble vist 2 ganger og det ble arrangert 4 konserter fra utescenen.

På Historisk marked deltar NDR med håndverksbod som viser steinhoggere og smeder i arbeid og i år fikk også gipsmakere vist sine ferdigheter. Håndverkerne er alltid et meget populært innslag. Nytt av året var at vi arrangerte turer opp på det utvendige stillaset på kirkens sørside for å se på restaureringsarbeidene. Vi stiller også med egen markedsbod.

Et av tilbudene fra Olavsfestdagene er *Skattejakt - en arkeologisk utgraving for barn*. Skattejakten starter i Museet Erkebispegården før barna graver utendørs, og etter ønske fra Olavsfestdagene ble våre guider delvis benyttet til å fortelle litt i Museet.

Barnetilbudene *Bygg en katedral* og *Katedralskolen i Kristkirken* var i år en del av Olavsfestdagene sitt offisielle program, begge tilbud var nær utsolgt.

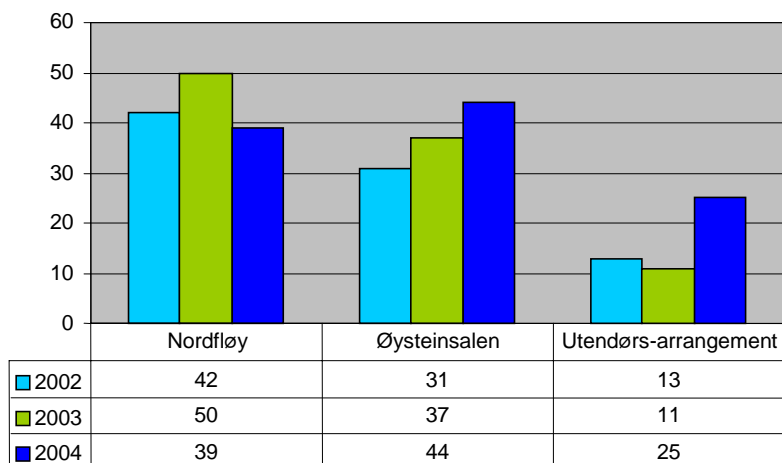
NDR ble utfordret av Olavsfestdagene i bueskytterkonkurranse på middelaldervis. Lagene stilte med sine respektive direktører som ankermenn. Ubeskjedit kan vi nevne at NDR vant en ”knusende” seier.

Direktørene Per Uddu, Olavsfestdagene og Øivind Lunde, NDR i aksjon.

Av andre utendørsarrangement er det grunn til å fremheve frokosten i Borggården som ”Grønn hverdag i Sør-Trøndelag” inviterte til i september. Været var godt, og 800 møtte opp og ble servert havregrøt, kaffe og nystekt brød.

Også i år ble Shakespeare spilt på engelsk i Borggården. Denne gangen sto Romeo og Julie på plakaten.

ANTALL ARRANGEMENT

3.6 Forlaget

Ingen utgivelser.

3.7 Butikk

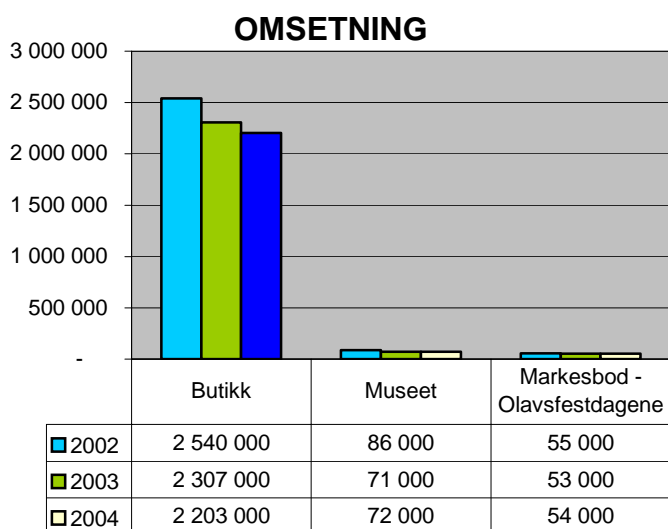
Rivingen av de gamle verkstedlokalene ved Vestfrontplassen førte til at butikken måtte flytte ut av sine gamle lokaler. For å unngå stenging av butikken i høysesongen ble rivearbeidene samordnet med oppsetting av en midlertidig butikkbrakkerigg. Flyttingen av butikken skjedde etter stengetid en lørdag ettermiddag og var avsluttet til åpningstid søndag formiddag.

Den midlertidige butikkene er på samme størrelse som den som ble revet, men lagringsmulighetene ble betydelig redusert. Dette har resultert i at varelageret må holdes på et minimum.

Verkstedet produserer gipskopier (1.182 timeverk) av skulpturer på Nidarosdomen. Dette er meget populære produkter. I 2004 ble to nye artikler utviklet og produsert; nøkkelbånd og krus, begge med silhuett av Nidaros domkirke. I desember hadde vi julebutikk med gløgg og pepperkaker. Vareutvalget ble utvidet med julevarer, hovedsaklig engler.

På høsten ble det innledet samarbeide med Nidaros domkirkes menighet om salg av konsertbilletter. Fra oktober har butikken holdt åpent i forbindelse med 10 kveldskonserter i Nidaros domkirke og det har blitt omsatt billetter for i overkant av 120.000 kroner.

Omsetningen i Museet Erkebispegården og i markedsboden under Olavsfestdagene har vært stabil de siste 3 årene. Butikken derimot viser en nedgang. Årets nedgang tilskrives flyttingen til butikkbrakkeriggen som blant annet har svært dårlige eksponeringsmuligheter ut mot publikum.

4 Kompetansesenter

Restultatmål 3

Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider skal videreutvikles som et nasjonalt kompetansesenter for restaurering av verneverdige bygninger i stein.

4.1 Kompetansesenter

NDR er utnevnt til å være et *nasjonalt kompetansesenter* i bevaring av verneverdige bygninger i stein. Blant departementets krav til NDR står det blant annet derfor å lese at vi skal *bevare og videreutvikle håndverket*.

NDR er i en situasjon der vi har ansvaret for den faglige utviklingen til:

- o Lærlinger, som har krav på opplæring etter opplæringsloven.
- o Restaureringsassistenter, som har begynt i bedriften på premisset av å gjennomgå en 4-årig intern videreutdanning til å bli restaureringsteknikere.
- o Restaureringsteknikere, som rådgir i komplekse restaureringsspørsmål, både internt og eksternt.

Det er dessverre ikke avsatt tilstrekkelige ressurser til gjennomføring og oppfølging av dette ansvaret. Det bør også settes av ressurser til å kartlegge behovet for kompetanseheving. Likeledes har det heller ikke vært mulig å prioritere oppbygging av et laboratorium for steinkonservering.

NDRs kompetanse på både håndverk- og rådgivningssiden er etterspurt.. Hovedsakelig ligger størstedelen av forespørslene innenfor mur- og steinfaget på håndverk, men også de andre verkstedene har forespørsler av ulik karakter.

Det har vært en positiv utvikling i forhold til den rådgivning vi gir til eiere av kulturminner. Oppdragene i 2004 har vært mange, og vi håper den positive trenden fortsetter.

4.2 Samarbeid med fagmiljø

Vi har gjennom året hatt jevnlig kontakt med universitetet i Trondheim, NTNU, især *Institutt*

for geomatikk i forbindelse med oppmåling og *Institutt for konstruksjonsteknikk* vedrørende spørsmålsstillinger innen statikk. Disse har også i samarbeid med NDR utført to studentoppgaver. Fra *Institutt for geomatikk* har en student gjort en fotogrammetrisk oppmåling av fasaden på Nidarosdomens søndre oktagonkapell, og fra *Institutt for konstruksjonsteknikk* har det blitt utført en laserskanning av søndre hvelvrom i Vekthuset i Erkebispesgården.

I tillegg har NDR videreført sitt flerårige samarbeidsprosjekt med det tekniske universitetet i Berlin, der arkitektstudenter hver sommer de siste fem år har arbeidet med oppmåling av kirkens oktagon.

Fotogrammetrisk konstruksjon under arbeid

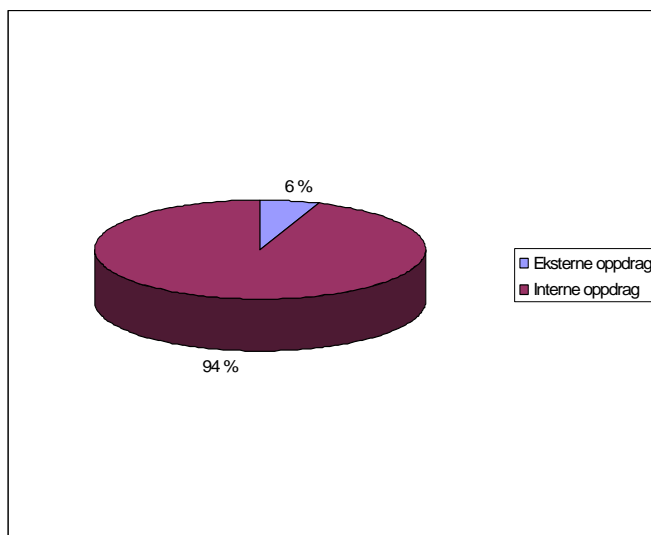
Forsker Øystein Ekroll har vært veileder for hovedfagstudent i oppgave om steinhoggermerker i Sakshaug kirke og Nidarosdomen.

Nykatalogisering av 800 steiner fra Nidarosdomens steinsamling.

4.3 Eksterne oppdrag

Verkstedet startet i 2004 med timeføring. Tallgrunnlaget gjelder fra mars og må sees på som veiledende på grunn av at dette har vært en innkjøringsperiode og at det har vært noe avvik i måten timene er ført.

Type oppdrag	Rådgivning, administrasjon, oppfølging m.m.	Restaureringsoppgaver m.m.	Ca. antall timer
Eksterne oppdrag	308	1.986	2.294
Interne oppdrag	7.170	29.336	36.506

Grafen viser forholdet mellom det som er eksterne betalte oppdrag og den tid som brukes til interne oppdrag ved NDR.

NDR har påtatt seg ulike eksterne oppdrag som omfatter konsulentvirksomhet, restaureringsoppgaver hvor de ulike verkstedene er involvert, og også opplæring.

Vestfrontbygget

Verkstedet ble engasjert av Statsbygg i forbindelse med rivingen av Bispegt. 5 som var NDR sine gamle verkstedslokaler ved Vestfrontplassen. Arbeidet som ble utført var i forhold til klargjøring for riving av bygget, og demontering av de deler som skal gjenbrukes i utstillingen av NDR sin verkstedshistorie i det nye besøksenteret. I tillegg har vi vært engasjert i forhold til ulike utrednings- og oppfølgingsbehov opp mot prosjektet.

Riving i en tidlig fase. Bildet er tatt fra toppen av nordre vestfronttårn ca 48 m over bakken.

Bildet viser den delen av verkstedet som ble demontert, og som vil bli gjenoppbygd inne i Vestfrontbygget. Det ble tatt ned ca. 12 m i lengde av den gamle steinhuggersalen.

På oppdrag fra Riksantikvaren ble vi bedt om å dokumentere murverket i den gamle steinhuggersalen.

NDR vil bli engasjert til å gjenreise den demonterte delen når bygget er ferdigstilt ved årsskiftet 2005/2006. Den gjenreiste delen blir en permanent utstilling i Vestfrontbygget.

Gjerde til Domkirkegården

Produksjon av nytt kirkegårdsgjerde på Marinen. Oppdraget var bestilt av Kirkelig fellestråd.

Sprosse til kirkegårdsgjerde under produksjon.

Ferdig oppsatt gjerde hvor det er isolert under. Gjerdet fundamenteres grunt på grunn av antikvariske hensyn. Det er uberørte kulturlag i grunnen under.

Gregoriuskirka

Rådgiving og istandsettelse av kirkeruin. Kirkeruinen ligger i kjelleren til Sparebanken i Søndre gate i Trondheim.

Gramgården

Befaring i forbindelse med henvendelse om restaurering av gipsprofiler og ornamentikk i Gramgården. Verkstedet starter med restaureringsarbeidene tidlig i 2005. Gramgården er en rekonstruksjon av et 1700-talls murhus som lå i Kjøpmannsgata i Trondheim og er reist på området til Trøndelag folkemuseum.

Ranem kirke

På oppdrag for Overhalla kirkelige fellestråd, utførte NDR en tilstandsvurdering av murverket på Ranem kirke.

Brønnøy kirke

På oppdrag fra Brønnøy kirkelige fellestråd, utførte vi tilstandsvurdering av murverket og den generelle tilstanden på Brønnøy kirke. Ut i fra denne tilstandsvurderingen meislet verkstedet ut sementfuger fra sensitive områder i murverket.

Snåsa kirke

Oppfølging og rådgiving av pågående restaurering av tårnet. Tårnet på Snåsa er bygget i 1896 og henger sammen med middelalderkirka.

Utstein kloster

Oppfølging, deltagelse på byggemøter og rådgiving til restaurering av murverk.

Gildevangen hotell

På oppdrag fra Olav Thon på Gildevangen hotell, Trondheim ble det utarbeidet en rapport over tilstanden til to balkonger.

Steinvikholm

Rådgiving, deltagelse på byggemøter, oppfølging til restaurering og oppbygging av ringmur.

Ringve museum

På oppdrag for Ringve museum, Trondheim, utførte NDR en tilstandsvurdering av utendørs steintrapp, med forslag til istandsetting og kostnadsoverslag på demontering av trinn og vanger, samt tilbakemontering av disse.

Stavern minnehallen

Produksjon av nye vinduer og restaurering av de originale vindussprossene . I tillegg ble befaring og reparasjon av fuger i murverk utført.

Nasjonalmuseet i Oslo

På oppdrag fra Statsbygg ble det utført befaring på Nasjonalmuseet med tanke på muligheter for demontering og remontering av murverk i underkant av vindu.

Gjerpen kirke

Konservering av Emanuel Vigelands glassmaleri etter brannen i kirka. I tillegg lager glassverkstedet en rekonstruksjon av det brannskadde bilde.

Bauta til Melhus historielag

På oppdrag fra Melhus historielag ble det tilskjært og hugget bauta over Nils Nilsøn Dahl. Oppdraget ble utført i samarbeide med billedhugger Kristoffer Leirdal.

Skjæreoppdrag i steinsaga

Ulike oppdrag er utført. Både oppdrag til privatpersoner og firmaer. Saga har stor kapasitet og kan fortsatt ta på seg flere eksterne oppdrag.

Domkirkegården

Også i år ble flere gravminner restaurert etter hærverk på kirkegården.

Gipsarbeider

Ulike reparasjoner/restaureringer av gipsprodukter ble utført. Likeså ble restaurering av en stor gipsramme påbegynt i 2004.

Austråttportalen

Restaurering av porttårnspiret på Austrått ble utført .

4.4 Opplæring og kompetanseutvikling

4.4.1 Intern opplæringsplan for restaureringsassistenter

Det ble igangsatt tverrfaglig opplæring innen glass, steinarbeid og mur i 2004 for de assistenter og teknikere som ikke har gjennomført denne opplæringen.

4.4.2 Kurs og seminar

- o Driftsteknikerkurs (1)
- o Formidling, kommunikasjon og samarbeid, Norsk Museumsforbund (1)
- o Norsk Museumsforbunds Landsmøte, Kristiansand (1)
- o Styrekurs (1)
- o Merkevareskolen (2)
- o Arkiv kurs modul C, Oslo (1)

- o Arkivseminar Hurtigruta (1)
- o Arkivsamling, Tønsberg (2)
- o IT-samling, Stavanger (2)
- o Brukergruppemøter for OVF-nett (1)
- o Revidert regelverk for økonomistyring i staten (1)
- o Kurs Agresso, SSØ-Trondheim (3)
- o Økonomiseminar DnB-Nord (2)
- o Kvinner Arena, Stjørdal (10)
- o Inspirasjonsforedrag *Endelig mandag* (alle ansatte)
- o Internt seminar om organisasjonsutviklingsprosjektet, Teveltunet (alle ansatte)

4.4.3 Konferanser og studiereiser

European Stone Festival

Under European Stone festival i Fertorakos, Ungarn deltok 6 steinhoggere fra NDR. Deltakelsen ble mulig gjennom finansiering fra Jansson's legat i Trondheim. Steinhoggere fra hele Europa samlet seg i Ungarn denne sommeren for å høste inspirasjon og utveksle erfaringer.

Bjørn Roar i sving med arbeidsstykket sitt.

- o Smedtreff i Tsjekkia (2)
- o Studietur riksregalieutstillingen, Paris (3), København (2), Stockholm (2)
- o Borgkonferanse (Chateau-Gaillard) i Grenoble (med foredrag) (1)
- o Nordisk symposium for kirkearkeologi, Søgne, (med foredrag) (1)
- o Nordisk herregårdssymposium, Helsingfors (1)
- o Nidarossymposium i Erlangen (med foredrag) (1)
- o UNESCO-konferanse i Padova, Italia. Structural Analysis of Historical Constructions (1)
- o European Association of Archaeologists, X Annual meeting, Lyon, Frankrike (1)
- o Kulturarv i fritt forfall, Narvik (2)
- o Det kongelige bibliotek i København for å gjennomgå arkivet etter Gerhard Schøning (1)
- o Styremøte i Nordisk kalkforum og seminar i Skåne (1)
- o Styremøte i kalkforum (1)

4.4.4 Vitenskapelig produksjon

Forsker Øystein Ekroll:

- 1) **Norwegian Castles North of the Arctic Circle. I** : Castella Maris Baltici VI. Vilnius. Side 55-63, 8 sider.
- 2) **Stein kapell på Ringerike. I**: Halvdanshaugen – arkeologi, historie og naturvitenskap. Red: Jan Henning Larsen og Perry Rolfsen. Universitetets kulturhistoriske museer. Skrifter nr.3. Oslo. Side 105-13, 8 sider.
- 3) **Dei trønderske steinkyrkjene. Korleis skal vi plassere dei internasjonalt? I**: Helligdom og verdier ved to årtusenskifter. Red: Per Steinar Raaen og Olav Skevik. Stiklestad. Side 135-153, 18 sider
- 4) **Gerhard Schøning og Nidarosdomen. Innledning. I**: Gerhard Schøning: Beskrivelse over Dom-Kirken i Throndhjem 1762. 2.utgave, Trondheim. Side II – XXXIII, 31 sider.
- 5) **Two Rediscovered Fragments of Monumental Brasses from Nidaros Cathedral**, Trondheim, Norway. I: Transactions of the Monumental Brass Society, Volume XVI, Part 5, 2002. Ed. Nicholas Rogers. Ashford 2004. Side 467-471, 4 sider.
- 6) **Nidaros Cathedral: The Development of the Building. I**: Gisela Attinger & Andreas Haug (eds.): The Nidaros Office of the Holy Blood: Liturgical Music in Medieval Norway. Skrifter fra senter for Middelalderstudier nr.16. Trondheim. Side 159-176, 17 sider.
- 7) **Hamar – det basilikale bispedømet. I**: Fra kaupang og bygd. Årbok for Hedmarksmuseet og Domkirkeodden 2004. Hamar 2004. Side 13-71, 58 sider.

5 Økonomi

NDRs virksomhet finansieres gjennom årlige driftsbevilgninger over statsbudsjettet. For å kunne benytte driftsbevilgningen fullt ut stilles et inntektskrav. Dette tilsvarer 1/3 av driftsbevilgningen. Blir inntektene lavere enn inntektskravet må utgiftsnivået reduseres tilsvarende. Til gjengjeld er det gitt fullmakt til at driftsbevilgningen kan overskrides mot tilsvarende merinntekter.

Inntektene kommer fra billettinntekter i Nidaros domkirke og Museet Erkebispegården, salg av suvenirer, bøker mv., leieinntekter fra kontor- og representasjonslokaler i Erkebispegården, restaurant Grenaderen og boliger, oppdragsinntekter ved rådgivningstjenester, verksted- og restaureringsoppdrag. I 2004 var merinntektene 2,87 mill. kroner og refusjoner fra trykdeetaten på 0,4 mill. kroner.

Omlag 60% av driftsbevilgningen er bundet opp i lønnsmidler. Av den gjenstående driftsbevilgningen går 7% til administrasjon og fellestjenester og 13% til ordinære drifts- og vedlikeholdsutgifter for bygninger og anlegg. De gjenstående 20% av driftsbevilgningen har gått til å ivareta oppgaver som ligger i restaureringsplanen og til museumsdrift og publikumsorientert virksomhet.

Ved de tilførte merinntektene kunne ombyggingen av det elektriske anlegget i Nidaros domkirke, som startet opp i 2002, videreføres. Arbeidet har frem til nå kostet 9,9 mill. kroner og ferdigstillingen er kostnadsberegnet til om lag 6 mill. kroner.

Det fremkommer et merforbruk på kr. 362.000 som er knyttet til elektroprosjektet. I forkant av overskridelsen ble dette søkt og godkjent av departementet. Innsparing vil bli foretatt i 2005.

Ut ifra de økonomiske rammer som er stilt til rådighet kan NDR sies å ha ivaretatt kravene til måloppnåelse.

Bilagbehandling – regnskap 2004 (antall):

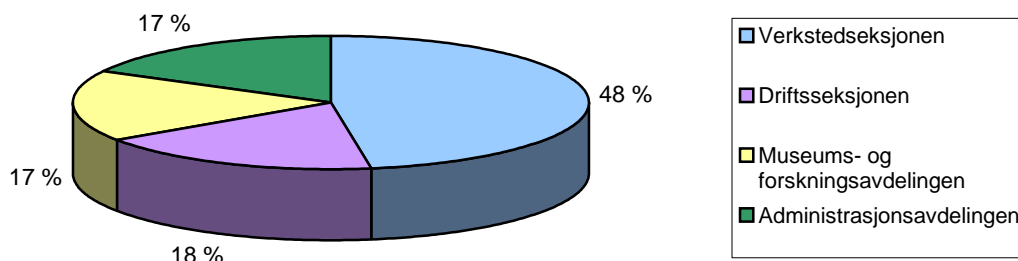
Inngående faktura	2 550
Utgående faktura	787
Lønnsbilag (fast lønn og engangslønn)	1 094

5.1 Hovedtall 2004

	Tildeling	Regnskap
Kto 0342.01/3342 Nidaros domkirke		
TILDELING		
Tildelingsbrev	31 800 000	
Korrigert tildeling, lønnsoppgjør	676 000	
Stortingets innsparingsvedtak	-43 000	
Overført fra 2003	1 547 000	
UTGIFTER		
Lønnsutgifter		19 901 000
Riksregalieutstilling 2006, lønn		854 000
<u>Driftsutgifter:</u>		
Administrasjonsavdeling		2 545 000
Verksstedseksjonen		7 835 000
Driftsseksjonen		4 041 000
Museums/forskningsavdeling		1 534 000
Riksregalieutstilling 2006, driftsmidler		902 000
SUM UTGIFTER	33 980 000	37 612 000
INNTEKTER		
Inntektskrav – salg	7 900 000	
Butikksalg		2 329 000
Billettinntekter		5 887 000
Oppdragvirksomhet		1 728 000
Tilskudd		259 000
Sum salg		10 203 000
Inntektskrav – utleie	1 900 000	
Leieinntekter – lokaler/eiendom		2 463 000
Inntektskrav – refusjoner	0	
Ref. fødselspenger/sykelønn		404 000
SUM INNTEKTER	9 800 000	13 070 000
SUM UTGIFT – INNTEKT	24 180 000	24 542 000
Merforbruk 2004/innsparing i 2005		-362 000
SUM	24 180 000	24 180 000
Kto. 0342.41. Riksregalieutstilling 2006		
Tildeling	4 500 000	
Driftsutgifter		549 000
SUM	4 500 000	549 000
Overføres til 2005		3 951 000
SUM	4 500 000	4 500 000

5.2 Ressursbruk

Ressursbruk i perioden 2002-2004 fordelt på avdelingene. Beløpene omfatter lønns- og driftsmidler.

Avdeling	2002	2003	2004
Verkstedseksjonen	15.347.000	14.385.000	17.098.000
Driftsseksjonen	7.698.000	8.031.000	6.507.000
Museums- og forskningsavdelingen	7.813.000	6.754.000	6.187.000
Administrasjonsavdelingen	5.642.000	6.031.000	6.064.000

Verkstedseksjonen sysselsetter 26 ansatte og ca. 9 mill. kroner går til lønn. Satsingsområdet har vært restaurering av kirkens søndre kor som krever store deler av personalressursene. Av driftsmidlene gikk i overkant av 6 mill. kroner til ombyggingen av det elektriske anlegget i kirken.

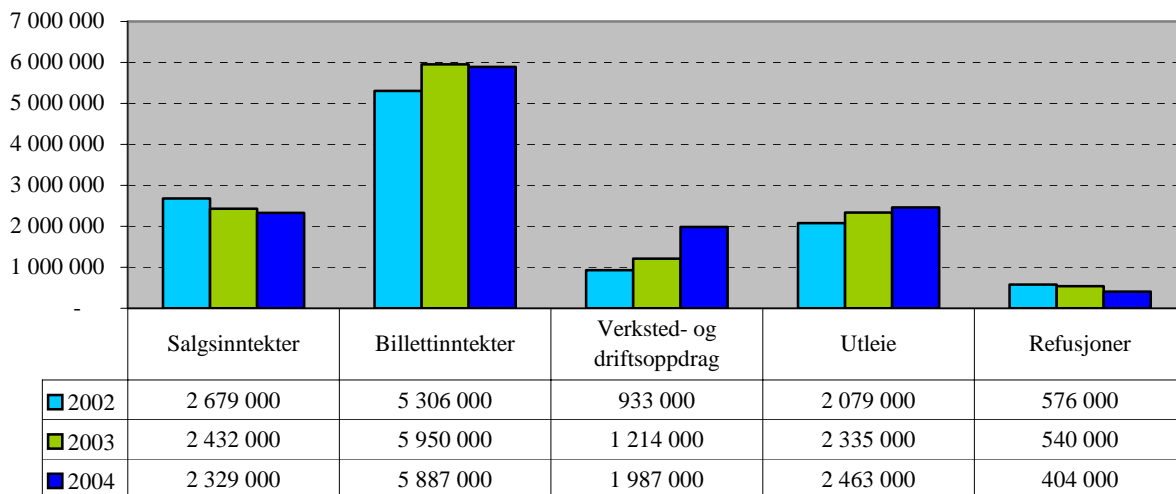
Driftsseksjonen, med 7 ansatte, ivaretar drift- og vedlikehold av bygningsmassen. 3 mill. kroner går til driftsutgifter som omfatter lokalleie, transportmidler, strøm, varme, renhold, alarmer og servicekontrakter. 1 mill. har gått til vedlikehold av bygningsmassen.

Museums- og forskningsavdelingen har 5 faste ansatte. I tillegg er det gjennom året ca. 50 korttidsengasjement i forbindelse med vertskapsfunksjon overfor besøkende til Nidaros domkirke og museet. Øvrige driftsutgifter omfatter kurs og opplæring av guider/verter, oppdatering og videreutvikling av publikumstilbud, utvikling og innkjøp av varer for videresalg i suvenirbutikken.

Administrasjonsavdelingen, med 8 ansatte (inkludert direktøren og 0,9 årsverk til felleskirkelige oppgaver og 0,5 årsverk til forfatterarbeid), ivaretar fellestjenester og historisk arkiv/samlinger. Fellestjenestene omfatter regnskap og økonomistyring, personaltjenester, postbehandling og saksarkiv samt IT-tjenester.

5.3 Inntekter

INNTEKTER 2002 -2004

Inntektskravet for 2004 var på 9,8 mill. kroner. De totale inntekter, tilskudd og refusjoner utgjorde til sammen 13,07 mill. kroner og dette ga en merinntekt på kr. 3,27 mill. kroner.

Som det fremgår av diagrammet er det publikumsrettet aktivitet ved salgs- og billettinntekter som gir den største inntekten med ca. 8 mill. kroner. Besøket i 2004 lå omtrent på samme nivå som året før. Nedgangen i salgsinntektene skyldes trolig rivingen av den eksisterende butikken i juli med overflyttingen til midlertidig brakkerigg i påvente av at det nye besøksenteret skal stå ferdig på Vestfrontplassen i juni 2006.

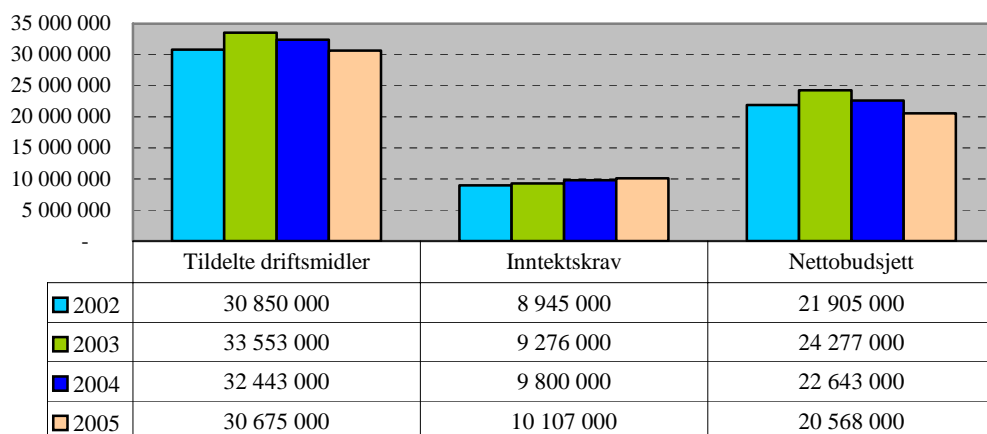
Verksted- og driftsoppdragene viser en positiv utvikling. Av større oppdrag kan trekkes frem istandsettelse av gjerdene rundt Nidaros domkirke på bestilling fra Kirkelig Fellesråd i Trondheim. Kompetansesenteret har bistått med rådgiving og utarbeidet tilstandsrapporter for bla. kirkene i Overhalla, Brønnøy og på Tingvoll.

Økningen i leieinntekter kommer som en følge av kontraktsfestede reguleringer.

5.4 Budsjettutvikling 2002 - 2005

Av diagrammet fremgår at budsjettutviklingen har vært negativ de siste årene. Reduksjonen på over 2 mill. kroner i nettobudsjettet i 2005 har ført til at både kortsiktige og langsiktige arbeidsplaner må omarbeides og planlagte tiltak utsettes. En konsekvens av dette er at ombyggingen av det elektriske anlegget i Nidaros domkirke, som startet opp i 2002, ikke kan fullføres i 2005 som planlagt.

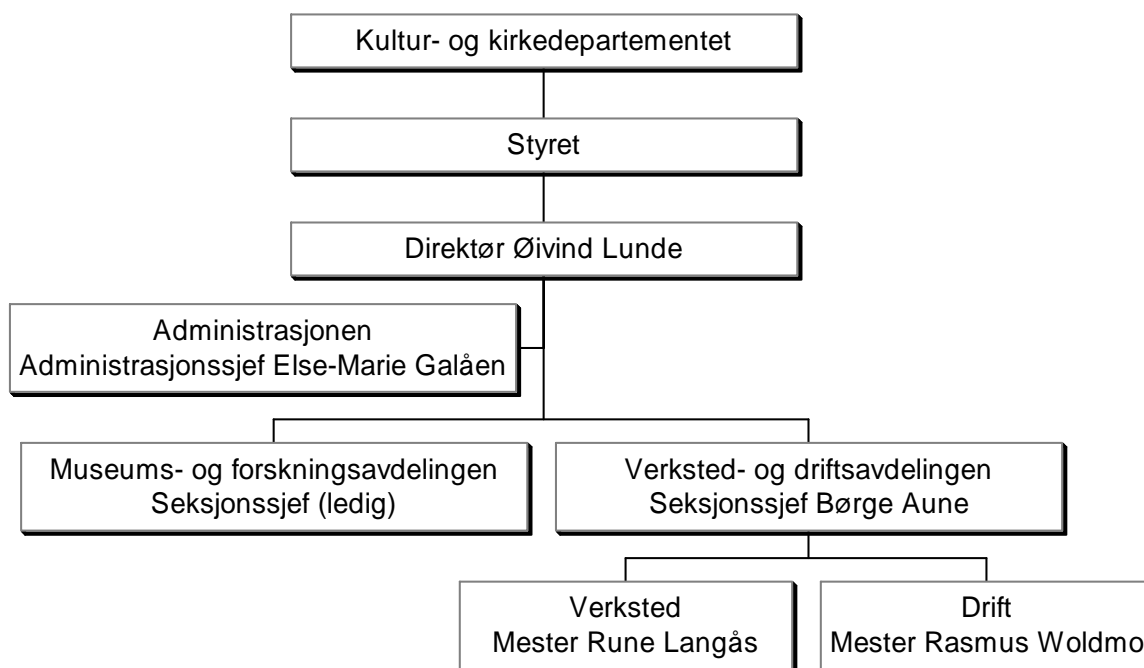
BUDSJETTUTVIKLING 2002 - 2005

6 Organisasjon

Nidaros Domkirkes Restaureringsarbeider fikk eget styre fra 1. januar 2004. Styreleder er Astrid Nøklebye Heiberg og øvrige medlemmer er Nidaros biskop (Finn Wagle), Kåre Gjønnnes, Eli Arnstad og ansattes representant Odd Inge Holmberget. Varamedlemmer er Ellen Tveit Klingenberg og Odd Anders With. For Nidaros Biskop, Knut Andresen (ex.officio) og ansatterepresentantene Eva Stavstøien og Øystein Ekroll.

6.1 Organisasjonsplan

6.1.1 Ansatte

Stillinger

Pr. 31.12.04 er det 46 faste, 2 midlertidige ansatte (prosjektmedarbeidere) og 1 sivilarbeider, eksklusive korttidsansatte i formidlingstjenesten. Direktør Øivind Lunde er professor II i middelalderarkeologi ved Universitetet i Oslo.

Korttidsengasjement

Det engasjeres hvert år rundt 50 guider og verter i forbindelse med formidlingsvirksomheten. Dette utgjør 9 årsverk.

Årsverk

Til sammen er det benyttet 59,3 årsverk i 2004. Av dette er 0,9 årsverk benyttet til felleskirkelige oppgaver knyttet til Opplysningsvesenets fond og 0,5 årsverk til forfatterarbeid av arkitekturfaglig litteratur.

Totale årsverk inneholder kortere engasjement og vikariater i tillegg til guider og verter.

ANTALL ANSATTE OG ÅRSVERK

	Ansatt pr. 31.12.04			Årsverk	
	Fast ansatte	Midlertidig ansatte	Totalt antall ansatte	Korttids-ansatte (årsverk)	Totale årsverk
Administrasjonsavd./stab	8 ¹	2 ²	10		9,7 ³
Museums- og forskningsavd.	5		5 ⁴	9	14,7
Verkstedavdelingen	33	1 ⁵	34		34,9
Sum	46	3	49	9	59,3

Antall ansatte og årsverk fordelt på avdeling.

6.2 Likestilling

NDR har store utfordringer når det gjelder kjønns sammensetningen fordelt på de forskjellige stillingskategoriene. Flere stillingskategorier er fullstendig dominert av et kjønn. Denne fordelingen gir seg også utslag i avdelingsforskjeller. Samtidig er NDR en arbeidsplass med ekstrem lav turnover, som bidrar til at forskjellene opprettholdes.

I stillingskategorien Ledere er fordelingen halvparten kvinner og menn. Rådgivere består av 63 % menn, hvorav 40 % seniorrådgivere og 38 % kvinner. Størst forskjeller finnes mellom kontorstillinger, saksbehandlere og renholdspersonale som kun består av kvinner og stillinger som forskere, arbeidslederstillinger og teknisk drift hvor det kun er menn.

Restaureringsassistenter og restaureringsteknikere er en egen stillingskategori for NDR. Stillingsgruppen består tradisjonelt av menn, men ved nyrekruttering, som i hovedsak skjer når noen går av for aldersgrensen, legges det vekt på å ansette flere kvinner. I dag er 81 % menn og 19 % kvinner.

Ved tilsetninger de siste årene er det lagt vekt på å bedre denne statistikken. Søkere av begge kjønn er innkalt til intervju runden. Størst utfordring har det vært å rekruttere menn til formidling og administrasjon, mens det er noe lettere å rekruttere kvinner til verkstedet.

Lønn

Lønnsfordelingen for alle ansatte viser at menn tjener mer enn kvinner. Forskjellen finnes i stillingskategoriene for ledere og rådgivere. For rådgiverstillingene kan dette begrunnes i at seniorrådgiverne er kun menn. Ser en kun på rådgivere, er det ingen forskjell. De stillingskategoriene som består av et kjønn, viser at de stillingene som består av kun menn har høyere lønn enn de som består av kvinner. For restaureringsstillingene tjener derimot kvinnene noe mer.

¹ Inkludert direktørstillingen.

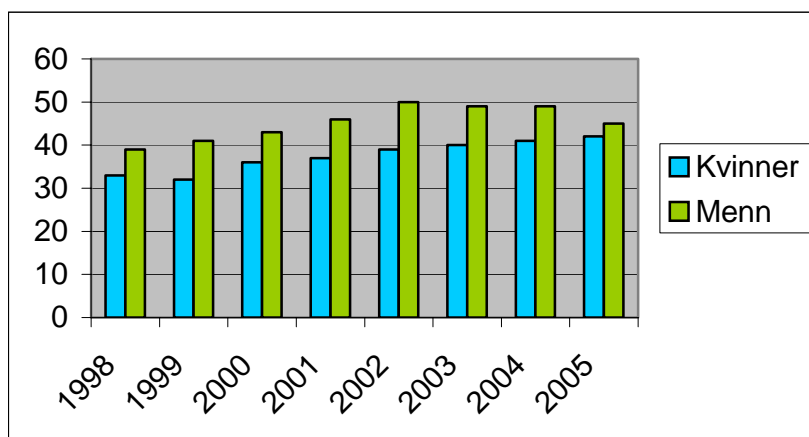
² Prosjektstillinger, riksregaliene.

³ Inkludert 0,9 årsverk til felleskirkelige oppgaver og 0,5 årsverk til forfatterarbeid.

⁴ Unntatt korttidsansatte.

⁵ Sivilarbeider.

LØNNSUTVIKLING FORDELT PÅ KJØNN

Lønnsutvikling for kvinner og menn etter lønnstrinnplassering.

For å bedre denne situasjonen er det gitt en større pro rata fordeling til kvinner under de siste lokale lønnsforhandlingene. Av figuren ovenfor ser vi at lønnsnivået for kvinner menn nærmer seg hverandre. I forhandlingene 2004 var kvinneandelen 63 %.

Et av målene for 2004 var å slutføre arbeidet med lokal lønnspolitikk. Dette ble ikke gjennomført på grunn av manglende ressurser. Her vil likestillingsperspektivet være en viktig del når det gjelder stillings- og lønns plassering. Det å finne gode sammenligningsgrunnlag for de forskjellige stillingene vil være en utfordring. Arbeidet er allerede startet med diskusjoner om temaet og vi håper å komme et stykke videre i løpet av det neste året.

Sykefravær og fødselspermisjoner

Sykefraværet viser et noe større sykefravær for kvinner, se kap. 7.2. Når det gjelder fødselspermisjoner tar menn ut den lovfestede permisjonen og i to av tilfellene har de delt permisjonen med mor. Registreringen viser også at far er hjemme ved barns sykdom.

OVERSIKT OVER KJØNNSFORDELING, STILLINGER – LØNN

	Totalt		Lederstillinger		Øvrige stillinger	
	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn	Kvinner	Menn
Kjønnfordeling – alle ansatte	37 %	63 %	50 %	50 %	36 %	64 %
Kjønnfordeling – heltidsansatte	33 %	63 %	50 %	50 %	32 %	64 %
Kjønnfordeling – deltidsansatte	4 %				4 %	
Gjennomsnittslønn (i 1.000 kr.)	310	328	406	490	304	316

6.3 Organisasjonsutviklingsprosjektet

Prosjektet som startet opp i 2003 fortsatte med å utarbeide strateginotat som definerte kjerneområdet og kjerneaktivitetene – verdikjeden for NDR.

Kjerneområdene:

- o Nidarosdomen/katedralen/det hellige
- o Erkebisppegården/Museet/det historiske
- o Samlingene og historisk arkiv
- o Kompetansesenteret/bygghytten

Kjerneaktiviteter – verdikjeden:

- o Håndverkstradisjon, forskning og kompetanseutvikling
- o Kulturminneforvaltning
- o Formidling
- o Overgripende oppgaver, administrasjon, drift

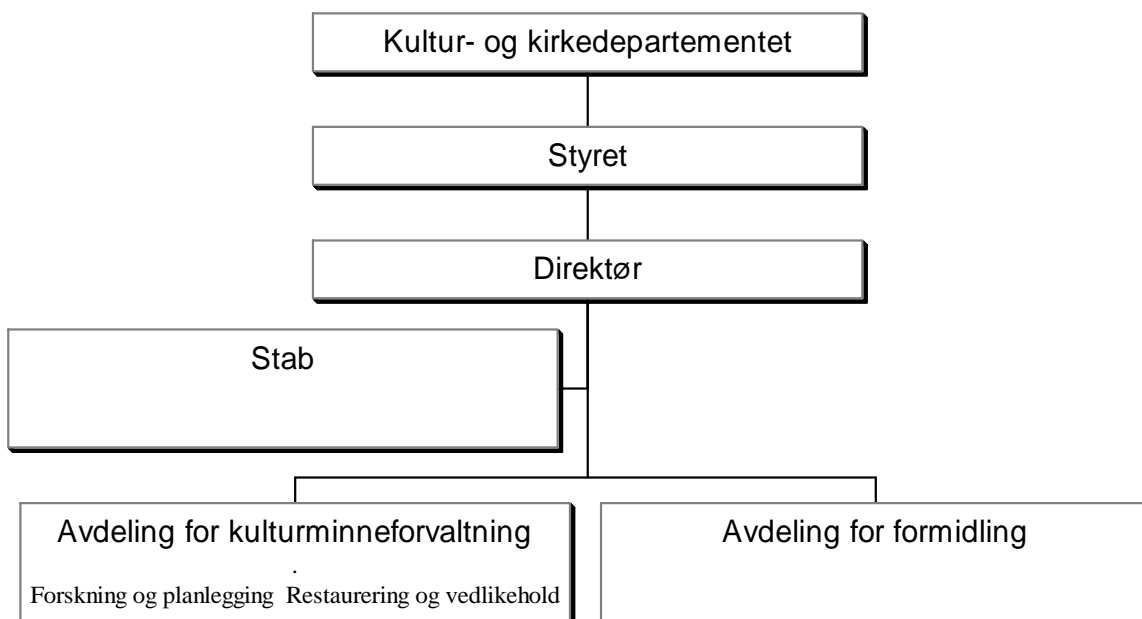
NDR fyller kravene til et *museum* slik de er definert av Unesco/Icom med aktivitetene forskning, formidling og forvaltning. Når betegnelsen museum ikke benyttes skyldes det at virksomheten har et enda bredere omfang med spesielt restaureringsvirksomheten. Vi har derfor valgt å bruke betegnelsen *kulturinstitusjon* med ansvar for kulturminneforvaltning og formidling.

Ny organisasjonsplan ble vedtatt høsten 2004. Den nye planen iverksettes i 2005 og innebærer blant annet tilsetting i nyopprettede lederstillinger. Direktøren vil sammen med avdelingslederne utgjøre den strategiske ledelsen.

Avdeling for kulturminneforvaltning deles i to enheter med hver sin leder, *Forskning og planlegging* og *Restaurering og vedlikehold*. Den andre avdelingen *Avdeling for formidling* vil rendyrke formidlingsoppgavene.

Stab skal ivareta fellesfunksjoner som økonomi, personal og teknisk drift. Dette innebærer at dagens *Drift* flyttes til *Stab* sammen med utleievirksomheten som tidligere var i Museums- og forskningsavdelingen, mens historisk arkiv og samlinger flyttes fra Administrasjonen til *Avdeling for kulturminneforvaltning*.

6.4 Nytt organisasjonskart

7 Helse, miljø og sikkerhet

7.1 HMS-arbeid

I samarbeid med bedriftshelsetjenesten ble det satt opp handlingsplan for 2004.

Utfordring/problem:

- o Følge opp helserisikoforhold hos den enkelte relatert til arbeidssituasjonen.
- o Revisjon og gjennomgang av bedriftens IK-system (intern kontroll). Utarbeide et lett og praktisk system hvor dokumentasjon er oppdatert etter krav og forskrifter.
- o Følge rutiner for oppfølging av sykmeldte og ansatte som i perioder har nedsatt funksjonsevne. Forebygge for tidlig avgangsalder.
- o Forebygge belastningsplager – øke motivasjon for forebyggende tiltak.

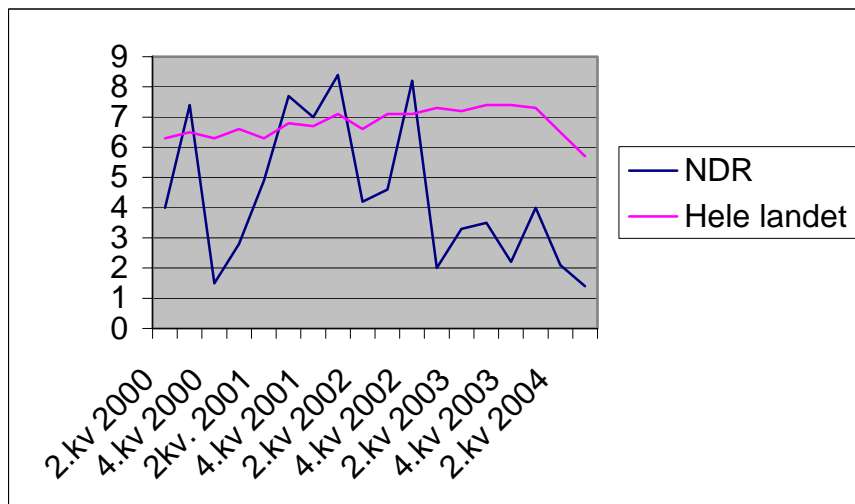
Det er jobbet bra med alle punktene. Revisjon av IK-systemet er ikke fullført.

Etter at NDR ble IA-bedrift (Inkluderende arbeidsliv), er det jobbet med delmål og tiltak knyttet til intensjonsavtalens hovedmål. Sykemeldte er fulgt opp og det er forsøkt med tilrettelegging av arbeidet for noen av de ansatte. NDR har også gitt økonomisk bistand til fysikalsk behandling, der det har vært vurdert hensiktsmessig. Det har vært fokusert på å bedre arbeidsmiljøet og tiltaket med frukt en dag i uken, har vært populært. For å forebygge belastningsskader blant håndverkerne brukes ribbeveggen og ringene flittig i verkstedet. Seniorene er fulgt opp med egne møter og tiltak.

7.2 Sykefravær

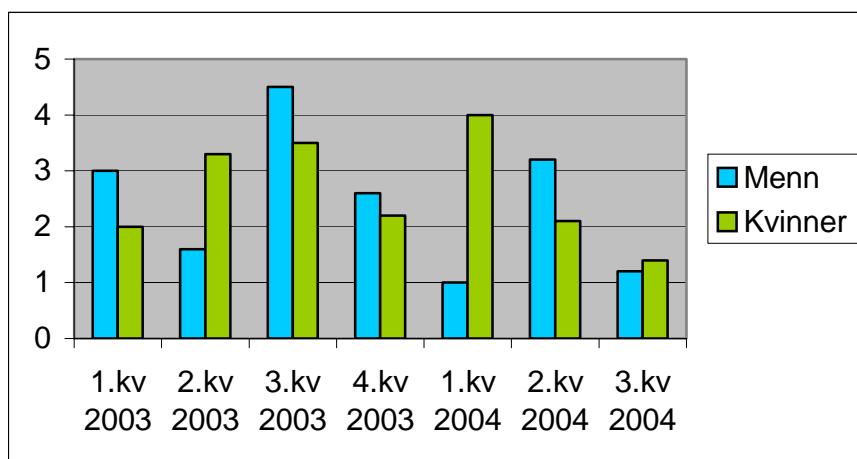
Sykefraværet var i 2004, 6,7 %. Det legemeldte sykefraværet for de tre første kvartal i 2004, var 3,8 %. Etter at NDR ble IA-bedrift med utvidet mulighet for bruk av egenmeldinger, har korttidsfraværet økt, mens langtidsfraværet har gått ned. Fravær ved barns sykdom er ikke med i beregningen.

UTVIKLING I LEGEMELDT SYKEFRAVÆR

Sykefravær i prosent for NDR sammenlignet med hele landet.

LEGEMELDT SYKEFRAVÆR FORDELT PÅ KJØNN

Sykefravær i prosent pr. kvartal fordelt på kjønn.

7.3 Grønn stat

Det jobbes bevisst i forhold til valg som skal taes ved innkjøp og igangsetting av aktiviteter i bygningsmassen.

NDR har prioritert miljøvern i forhold til de prosjekter som er igangsatt i 2004. På elektroprosjektet er det lagt ned betydelige ressurser på sanering av gamle installasjoner i Nidaros domkirke, hvor det har vært gjennomført asbestsanering.

Virksomheten forurensrer ikke det ytre miljø.